Carece la portada.

M. S. 4.º perg.º con 69 hojas foliadas bien tratado, completo.

R.— M. S. Philos.— Alvarez in Phisica—

[illegible]

In Aristotelis Phisicam.

Per R.um P.em M.um Ildephonsum de Alar[con]

Hispali. Anno 169[illegible]

Tractatus in

In librum 4 Aristhotelis Stagiritae De Loco et vaco.

Quia scopus totius phylosophiae est agere de corpore mobili, disquirit Aristh. de loco, quia in illo exercetur motus: quid insuper de vaco fortasse quoniam antiqui vacuum a loco nullo discrimine separarunt. tandem de tempore quod meruit appellari a phylosopho mensura motus.

Disputatio 1a De natura loci, divisionibus et proprietatibus.

Cap. 1. Quid sit locus realis extrinsecus.

1 Ut distinctius et clarius procedamus consideranda est res esse in loco triplicem portare 1. ipsum petrum qui dicitur esse in loco. 2. ipsam rationem statem qua petrus affigitur huic loco, haec a Doctoribus dicitur locus extrinsecus. ... locus ille cui petrus mediante illa ratione stali ligatur et affigitur et hic dicitur locus extrinsecus. igitur hic non agimus de corpore ipso locato nec de ratione stali, sed de loco extrinseco cui petrus affigitur. Aristhoteles hic cap. 4. ita definit locum realem extrinsecum; Locus est terminus corporis continentis immobilis. Haec definitio ab explicatione lucem accipiet. Dicitur terminus, quasi ultimus locus, sive illius veluti ultima superficies corporis ut in vase pleno aquis dico in hoc est quasi superficies alia concava quae attingit immediate aquam altera convexa, quae velut extrinsecus ambit aquam. illa concava dicitur terminus, hanc immediate continens aquam. Scio aliquos ... aliter definire locum. et ...

cet ultima superficies corporis continentis immobilis. Ideo non usque hac definitio non valet. Terminare, ambire in corporibus superficies tribuitur, de quo postea videbimus. Quia fuerit sermo, quod omnium est tritus; ideo vox verborum que ex se videtur significare ultima quasi superficiem sive extremum corporis aliud ambientis: et si ego aliquando usus fuero nomine superficiei solum intelligo terminum ultimum. Unde reliquum terminum loci vel non si locum vel locum denominans ab ultima hac superficie. Corporis: quia solum corpus est habere extensionem necessario requisitam ad ambiendum locatum: quare, licet simus aliquomodo in Deo, et habeo dem aliquomodo cingamur; non simus in Deo tanquam in loco. ipse non corpus non est, nec ultimum sui superficies vel terminus. Continentis: quae particula adjecit ut excludat aliam loci id quod est locus intrinsecus; continere enim, ambire circumscribere est solum loci extrinseci. Ex hoc deducitur evidenter, locum definitum debere esse ens reale non vero fictum, enti namque fictitio, nequit competere circumscribere, ambire nec habere sui ultimum terminum, aut quasi superficiem

Deducitur praeterea 2

de certitudine loci non esse terminum productum per motum: ratio est evidens; antequam ego moverer ex hac aula in meum cubile existit cubile, et hoc non potest esse terminus physicus motus licet autem locus dicatur aliquomodo terminus motus; non est terminus qui producitur a motu; sed cui mobile fit praesens

Dicitur 3

immobilis, quae particula non levem injecit difficultatem, unde scilicet desumatur haec immobilitas quam exigit ab Aristotele evidenter certum est corpus ipsum locatum evidenter est moveri. Insuper superficies ultima in qua dixit consistere locum extrinsecum. Etenim apparet est aeris cingentis turrim hanc maxime moveatur, non est unde desir

mat immobilitas necess. a definit. philosophi exspectata. Ideo sit.

Cap. 2. Undenam locus desumat immobilitatem?

4 Cum in definit. Aristot. praecipue petatur immobilitas ad conceptum loci urgenti et fundamento docuit Aristoteles, quia si locus moveretur, sicut vertitur corpus, corpus non moveretur de loco in locum et secum semper deferret eundem locum; sed illud est manifeste falsum, ergo loco impertienda est immobilitas. Cogimur inquirere hanc inquirere, Scotus et Scotistae indicarunt locum esse immobilem per aequivalentiam quam ita exponunt: sicut hoc templum manet semper et immotum, licet enim aquis mutent ultimam superficiem aeris, alii et alii succedunt, qui per aequivalentiam praestant eundem effectum continendi et tangendi ... reiicit hoc Scoti expositionem, nam est manifeste opposita doctrinae Philosophi textu 4: quia navis mare transmeans mutat locum, et tamen ut eiusdem est habet eandem aequivalentiam aquae, aeris, etc. ergo per hanc aequivalentiam non constituitur immobilitas loci. Ostenditur: sint duae superficies aequivalentes, ergo utrique convenit quod sit locus, ergo si utraque mutatur locus in toto corpore mutatur. Secundo ex eodem Scoto indicat hanc immobilitatem petendam in relatione loci ad locatum, quae est velut ultima superficies loci. Verum haec relatio fictitia mihi videtur et insufficiens ad locum exponendum, quia potest perstare illa relatio licet corpus mutet locum; sed hoc implicat in terminis. Consequentia enim relatio illa est quasi praedicamentalis constituta per superficiem et locatum, ergo haec relatio non exponit loci immobilitatem. Probatur maior: toties manet ea relatio quoties manet ultima superficies et locatum, sed corpus saepe mutatur manente eadem superficie et locato: quia cernitur unum vas aquae plenum mutatur, ergo manens eadem relatio corpore mutato.

Huius cum Aberthno docent haui immobilitate quenire ab ulti ma superficie et ubicatione tantum ut ultima superficies, per se habet tangere et ambire, ubicatio vero per se habet immobilitatem. Ex quo deriuatur ut corpus habens immobilitatem quemadmodum album habens albedinem, a subiecto denominatur in recto, et a forma albedinis in obliquo, similiter locus sit habet immobilitatem a superficie in recto, et ubicatione in obliquo.

Licet 5 haec doctrina sit plausibilis et assignari Recentioribus ... eadem capiendo non sufficienter exponit loci immobilitatem. Primo, quia tota immobilitas quenire ex sola ubicatione quod aperte repugnat sententiae Philosophi tribuentis loco immobilitatem et probatur, quia quemadmodum albedo est ratio formalis adaequata quenit subiectum esse album similiter ubicatio esset ratio formalis adaequata ex qua quenire locum esse immobilem, verum solum locus intrinsecus esset immobilis corpore, igitur tota immobilitas loci deriuaretur a sola ubicatione.

Insurgo praeterea 6 si immobilitas constitueretur in eo decreto quemadmodum quolibet ablato destruitur decretum, similiter destructa ultima superficie destrueretur locus, sed hoc videtur repugnare quod et quod immobilitas ita constituatur ... nimirum superficies ultima ambiens turris, quae maxime saepe mutatur remoto aere ambiente, quod locus huius turris destrueretur subinferendo quod turris mutaretur. Probabani sequentiam destructo loco non potest tur

nō ēē in eodē loco, sed q̄ lē destruit aq̄ destructā, & sequerit terrā
alibi ēē, ergō q̄ motū locū motū adquirisse, q̄ ridiculū mens iudicio
ē. Explicatum efficacius, moveri localiter est novum locum adquirere, veteri relicto.
Ergō ē aliquis terminus a quo, corpus mobile recedat, sed ille terminus ē locus aliter n̄ rece
det a loco in locum, & etiam destructa ubicatione datur locus.

7. Alij melius existimant locum immobilibus
a distantia fixa quā habet superficies a polis mundi et a punctis fixis determinem
dq; hoc docuit P. Quarum Fuente ex Scoto, & aperte sentit a Chits et
frequenter in scholis. Vt re clarius percipias advertere maximam superficiem
posse dupliciter considerari, formaliter vel materialiter, formaliter consideratur quatenus
superficies ē in tali loco et situ determinato distanti tali mensura a par
tibus mundi. Ex q̄ sumus in hac aula distat hec aula per viginti
leucas a polis mundi et partibus universis destruatur hec aula, ad
locum habes ante distaret viginti leucas a polis, et nos simul essemus
in eadem distantia. Aula erat superficies materialis, et hec mobilis ē, au
la quatenus in hoc situ ē superficies formalis, et cum impossibile sit q̄ mutetur
ut in hoc situ ē, inde oritur loci immutabilitas.

8 Hec sententia q̄ prima probatur, rejicitur ē et impugnatur ē altera
2.ª q̄ sic optime exponit quomodo corpus mobile mutetur de loco in locum
quia secum defferat locum, nam clare percipitur quomodo transeat a superficie
in superficiem formaliter transit utrumque de Hyspali in Corduba, licet semper
retineat eandem materialem superficiem, amisisset formalem, q̄ situs ē distantia a polis
mundi perdidit

Ex his colliges facile rationem dubitandi positam ad calcem cap. 1. nā licet
vera sit superficies corporis materialiter moveri, falsum ē formaliter moveri, ello
aer circumdans terram moveatur, aer solus ē superficies materialis, illo non de
moto, terra equaliter distat a polis in ordine partium mundi, q̄ manet

in eod. loco; impossibile n. videtur mutari locum, quin variet substa. Sed adhuc moto aere nulla variat distantia, ergo ex eo turris n. mutat locum.

Cap. 3 Quaedam opposita solvuntur.

Opponi 1.° Licet distantia a polis satis sit ad immobilitatem naturalem loci, insufficiens est ad immobilitatem physicam, ergo aliunde exponenda est loci firmitas. Probatur ant., si Deus destrueret coelos, et illius polos deperderet, adhuc orbis terrae esset in eod. loco, sed nunc ergo immobilitas n. desumitur ex ordine ad polos, ergo licet illa immobilitas sufficiat ad locum naturalem est insufficiens ad locum physicum. Nego ant. Ad probationem concedo manere in eod. loco quoad intrinsecum et extrinsecum loci nego maius: quoad intrinsecum concedo maius. Sublatis polis variaretur utique extrinsecus locus, verum n. quoad intrinsecum quia terra adhuc maneret in eadem ... ubicatione et ead. quantitate est ex se a foris, et solum variaretur polis ... ex ... enim ...

Obijcies 2.° Vel haec distantia est insufficiens vel in coelo, nequit dici quod sit in superficie nam mutata superficie mutaretur locus, nec quod sit in coelo, quia coelum quod distat ab omnibus, ergo n. est intelligibilis. Probatur 1.° Si haec distantia tribueret immobilitatem loci esset relatio, quod nos contra Scotum reprobavimus, et suadetur quia distantia vel indistantia apud omnes est relatio, ergo. Probatur 2.° quia pariter locatum esset immobile, sed locatum n. est locus, ergo aliter exponenda est loci immobilitas. Probatur antecedens. Locatum, quod est in hoc loco, et sit respectu polorum ... est immobile, ergo ... bene diceretur immobile locatum ac locus.

11 R.° eg. dist. est in superficie in Cælo: q. si aliquando e-
tergas mutari; Solum intelligendus est de superficie
materiali non formali, ut dixi superius. Ad [illegible]
m. D. distinguo ans: loci est relativus trans-
cendentaliter, concedo ans; prædicamentaliter, nego ans.
Superficiei et [illegible] distantia e apta [illegible] corpo-
re ita petit [illegible] illud circumscribere, tam bin
sit, q. [illegible] primum actualis transcendenta-
lis [illegible] distantiam relationem importare
prædicamentalem, [illegible]
duobus extremis adæquate [illegible] locum loco
alteri [illegible] extremis [illegible]
utrumque [illegible] in hoc loco est im-
mobile [illegible]
immobilitas [illegible] locus [illegible]
addenda e [illegible] corporis locati.
Objicies

12 3. Si duo corpora penetraverint ita ut circumscribe-
rentur ab eadem superficie immobili esset unus de
loco; sed hoc videtur impossibile; ergo et id ex quo se-
quitur, maiori [illegible] ab [illegible] definitione. Pro-
batur minor: ubi N. duo locata debent reperiri duo lo-
ca, sed in eadem superficie [illegible] duo locata
[illegible] eadem superficie debent esse duo loca q. [illegible]
Ex hac doctrina sequitur Cælum non esse in loco, q. videtur ab-
surdum. Probatur: Cælum nulla cingitur superficie; ergo
non est in loco.

R° omnia materia, nec motus ad quantitatem dicat 2do sufficere unicum superficie continuum duo locata: si enim sufficit una ... duabus subiectis afficia constituere duo ... ad quantitatem ... ultimus non est in loco extrinseco, nulla enim [illegible] superficie [illegible] 2de sed de hoc iterum [illegible] loquar.

Cap. 4 Loci divisiones.

Definivimus locum generaliter acceptum, par est ut indicemus aliquas eiusdem divisiones traditas. Dividitur 1° in locum intrinsecum et extrinsecum. extrinsecus [illegible] externa ratione formalis, a qua [illegible] est hic, [illegible] extrema, [illegible] particularitatem loci [illegible], [illegible] non [illegible], non ambit corpus, [illegible] Locus igitur intrinsecus [illegible] relatione [illegible] ad locum extrinsecum.

2do dividitur locus in communem et proprium. Communis [illegible] plura corpora [illegible], proprius est qui corpus [illegible]. Vide [illegible] hanc cathedram. Dividitur 3° in mediatum et immediatum, mediatus est qui medio alio continet corpus: sicut aer circumdans vas respectu aquae in vase [illegible], immediatus est qui nullo alio interposito, corpus continet, sicut interior superficies vasis respectu aquae. [illegible] Dividitur locus in naturalem et violentum. Et naturalis duplex est, vel naturalis positive vel negative

ponderis quo petit locari naturaliter in centro deorsum lapidis, inferius est, quod licet non petat determinate locari in illo loco, acquiescit in eo loco, et ex quo terra ... Angeli, et hic solet dici Locus ... ... quia non est naturalis ... modo, nec violen... tus, valentiam indefinitum, quem occupat locatum, contra ... inclinationem ... ... violentia lapidis, ...

15 Secundo dividitur locus in circumscriptivum et definitivum; ... quod ... locatum, ita ut tota correspondeat toti loco, et ... singulae partes ... locato correspondeant diversae partes loci, ubi est locus cathedrae in loco ... singulis ... tabulis diversa loci pars respondent. ... definitivus ... ... locatum, sed totalitas rei locatae est in illo, ita ut ... rei ... necessitas tota correspondeat toti loco, ... correspondeat singulis loci partibus. hac ratione est anima rationalis in corpore: tota correspondet toti corpori et toti capiti, pedi etc.

16 Plura quaeri possunt ... ... omnia locatum ... ... illud circumscribat, ... utrumque non extendat. Secundo dicitur trahere locatum ... ... et aliter, nam locus est ... intra corpus ... ... primo corporis ... sive locati, ... Exquo deducimus quod locus ... ... a locato, imo quod non ... locato, ... non est in corpore ... ... Tertio dicitur quod ... immutabilis

bilis ut exponatur facile quomodo mobile se transifferat de loco in locum. 4. requiritur tanquam loci proprietas, quod sit equalis locato; sed hec conditio est loci proprii locati, enim est locus communis non est equalis locatum utrique parte vel hui (?) esse formaliter equale, nam locus maior locato necessario alia corpora continebit: si vero non maior utraque superficies, concava scilicet corporis continentis, et convexa corporis contenti adaequantur, solent duo attribui loco naturali: 1° quod trahat ad se locatum propter naturalem inclinationem corporis locati loco, contra Aristotelem, dicitur quia si causa finalis corporis locati ipso ut factum omnino, trahit ad se aliud quod ad ipsum ordinatur. 2° quod conservet locatum, quia accuratae causae efficientis, neque corpus locatum naturali loco melius accipit propriis qualitatibus causae efficientis.

Cap. 5. Quarnam corpora sint in loco? —

Aristoteles cap. 5. textu 4. doctrinam tradit ad praesentem materiam satis opportunam: id itaque significat illud corpus in loco est, extra quod aliud corpus est quod illud contineat, illud vero non est, extra quod nullum est, unde illud corpus est actu in loco quod continetur a superficie: illud vero cuius nulla est superficies ambiens in loco non est. Ex quo deduces 1° esse loco saltem communi circumvicario primo; omnia corpora quae sub caelo Empyreo [illegible] est, nam omnia corpora quae sub caelo sunt existunt

duiisibiliter, et ideo cæli ambitu continentur quam minor.
Verum est diminutionis speciem cœlo ... cæli superficie
concava tanquam in loco communi, non desunt mundi par-
tibus propria loca, nam terra(ferè [illegible] describente Ari-
stotele) in aqua est, aqua vero in aere, aer autem in sphæ-
ra ignis, ignis in cælo est, [illegible] cæli sphæra in loco
proprio est, nam primus est in 2a, 2a in 3a, a qua reliqua
... 3a ... quia nulla ... corpore ... in loco non est
sed solum in potentia ratio est, quia nulla invenitur ...
nantia ... Quis ... [illegible]
continentes, Similiter ... in loco. Christus Dominus ...
hi et Ceteri beati, quatenus supra cælum Empyreum ...
Deducas

8 Omnia ... spiritualia ... creata ...
nitur in loco: nam ... tota ...
toto loco extrinseco, et tota in qualibet loci parte.
Verum ... Christus Dominus ... in
Eucharistia sit in loco ...
... et ... dicendum ...
ipsa Christus Dominus sit in Eucharistia in loco est: ...
nam Christus ... penetrat ... speciebus Sacramentalibus,
... Christus ... sit in Eucharistia ...
loco. Et licet ... circumscriptione in Eu-
charistia, ... in loco, et solum ...
... cum partibus loci: ... quondam diximus non
... Christus ... est ... in Cælo. Verum
... nomen loci ... intelligunt ... entis

sed hunc locum, & negatur praesentia ad aliquod quod accepto arbitrario est.

Rogas an Deus sit in loco? negative respondet S. Augustinus lib. de essentia Dei, Deum contineri, contra omnia esse continere, et intra omnia. Sed non inclusum: quia Deus cum sit immensus nequit claudi in loco potest tamen dici quod Deus est in loco quatenus cuilibet loco coexistit, vel omnia loca replet, non quatenus a loco dependet. Verum de eo plura theologi.

Disp. 4 Quot corpora possint esse in loco.

Cap. 1 Non repugnat esse plura in eodem loco.

Duo sunt certa in hac materia primum, unum eundem locum communiter penetrari a multa corpora simul ut contra... secundum eundem locum ... nempe eandem aeris superficiem quae corpus circumdat non posse eodem tempore circumdare et ambire duo corpora...

Et quoniam res ita melius intelligitur per imaginarium spatium scribamus diffusum quoddam spatium instar aeris, sed immobile, certum est naturaliter non posse occupari unum idemque spatium, quod nostra mens dari imaginatur a duobus simul corporibus.

Ratio experientia suppeditat quae communiter unum corpus loco trudere aliud: unde si in vas oleo plenum infundatur liquor ponderosior ut aqua, infundatur in vas eo plus olei diffunditur atque effluit, cum autem unum

corpus expellat aliud, quantitas vero radicet, qua omnia corpora praedita sunt, quae petit tenaciter impenetrabilitatem; ita ut una ratione [illegible] a Steuart [illegible] Difficultas quaestionis est, an saltem divinitus duo corpora praedita diversa quantitate possint in uno eodemque loco spatio reponi. Dixi habentia diversas quantitates, quoniam si habent quantitatem eandem, nullibi penetrantur [illegible] corpora se penetrant. Albedo calor et dulcedo [illegible] penetrata [illegible] dum subiecto. Durandus in 4 distinctione 44 quaestione 6. id negavit divinae omnipotentiae. Verum communi [illegible] Doctorum [illegible] sensus [illegible] Theologiae. Videatur [illegible] Suarez tomo 1 [illegible] 3 p. [illegible] disp. 48 sect. 1. [illegible] Arriaga [illegible] tatu de [illegible] disputatione 6. Conimbricenses cap. 5. q. 4. art. 3. [illegible]

2 Probatur 1° vera sententia 2ª Arriandensis: nulla est repugnantia in eo quod duo corpora se penetrent, ergo duo corpora possunt [illegible] in eodem loco, probatur ans; siqua esset repugnantia maxime quia [illegible] quantitatis, quae petit esse impenetrabilem; sed nihil [illegible] quantitatis [illegible] ex duorum corporum penetratione; nulla ergo est repugnantia. Probatur minor. Essentia quantitatis posita est in eo quod petat connaturaliter non penetrari cum alia quantitate, non autem in eo quod actu non penetretur, ergo licet actu penetrentur, dum maneat [illegible] praedicatum petere non penetrari, secundum naturam suam in ordine ad agentia naturalia manebit essentia quantitatis, itaque licet quantitas dicatur impenetrabilis

ideo non afferens potentiam ut penetraret cum altera; et ista potentia animi regulariter afferat naturalis, poterunt duae quantitates per obedientiam quae altera gtlant [illegible] penetrationi [illegible].

Probatur 2° Defectu quantitas duorum corporum se penetraret: ergo duae quantitates se possunt penetrari. Uni quippe valet ad [illegible] ad potentiam. Probatur antecedens in [illegible] mysteriis nostrae fidei. Docent enim [illegible] Corpus Domini [illegible] Virginis [illegible] uterum, clausum sepulchrum [illegible] ad discipulos clausis ianuis ingressum, et [illegible] ad [illegible] ascendens caelestia corpora penetrasse, quia [illegible] affirmantur [illegible]. Ut duo corpora se penetrantes [illegible] extiterint. Unde inquit eximius Doctor Suarius Durandi [illegible] esse [illegible], ac [illegible] occasionem [illegible] multa [illegible]: accedit venerandum Sacramentum Eucharistiae, in quo quantitas Corporis Domini penetratur [illegible] quantitate specierum Sacramentalium, [illegible] Corporis Domini et eiusdem [illegible].

Cap. 2. [illegible] quaedam contra hanc doctrinam

Argues 1° [illegible] suppositum 2° loco, videlicet duo corpora quantitativa [illegible] non posse esse [illegible] ferrum candenti, [illegible] ignis penetrat ferrum. 2° quia panis in aqua [illegible] madescit, qua totus panis [illegible] penetrat. 3° vas plenum cinere tantundem aquae recipit.

quantum acciperet [illegible] fieret; sed [illegible] [illegible] nulla
[illegible] potest, nisi quod aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in eodem loco [illegible] [illegible] [illegible] Vas [illegible] plenum
ad summa labra nummos excipit, neque funditur
additis [illegible] viginti nummis.

Ad 3. [illegible] [illegible]
ferri [illegible] [illegible] ignis, sed [illegible] [illegible] [illegible] manet
[illegible] ferri, ut quidam volunt, [illegible] [illegible] facit [illegible]
apparere [illegible], cum [illegible] non [illegible] [illegible] ignis. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] adhibitam dicto [illegible] [illegible] per la-
titare particulas subtiles ignis. Ad 2y. [illegible] [illegible] spongia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imbibit aquam, non
penetrabile. Ad 3y [illegible] [illegible] plenum [illegible] infundi potest
[illegible] aqua quantum [illegible] [illegible] [illegible] aqua infun-
ditur, vel [illegible] in vapores solvitur, vel [illegible]
neri partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum humiditate aquae. Vel quod [illegible] [illegible] utrumque
[illegible]; et aquam [illegible] evaporari, et subtiliori [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] non [illegible] [illegible]
nummis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
prohibetur aquae [illegible] [illegible] labiorum vasis.

6 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quantitatis [illegible] [illegible] loco
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primus
penetratione, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] servabitur
ad quantitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in eodem loco
quantitati. [illegible] Si possent partes quantae [illegible]

possent [illegible] brachij ita replicari, vt [illegible] brachium occuparet [illegible] digiti; at hoc est [illegible]; nam [illegible] digiti [illegible] dextrae [illegible] manus sua [illegible]

neq; ani; possunt [illegible] ad partes eiusdem [illegible] sibi [illegible] penetratas [illegible], vt sunt Christi [illegible] membra [illegible] Eucharistia. Ad [illegible] quantitates [illegible] [illegible] extensae [illegible] incorta [illegible] nag [illegible] a quanti [illegible], ac [illegible]. Quare [illegible] infrmbe [illegible] est, omnia [illegible]. [illegible] autem [illegible], in quo vel [illegible] quantitatis [illegible] [illegible] quantitas [illegible] [illegible] [illegible] effectum [illegible] quantitatis [illegible] [illegible]. [illegible] est [illegible] [illegible] quia [illegible] vero [illegible] [illegible] nequit [illegible] locum [illegible] occuparet [illegible] digiti, [illegible] manus digito, in quod locali extensione, [illegible] quantitatis [illegible] [illegible] quantum ad [illegible] quantum ad [illegible] [illegible].

Disp. 3. Vtrum unum idemq; corpus posit esse [illegible] in multis adaequatis locis.

Cap. I. Status quaestionis et erga illum sententiae

[illegible] supponit ut certum [illegible] rei unum

corpg uno duntaxat loco obtineri, nec posse natura sua extra
si de loco proprio sermo sit. Unumque certissimum est si de
locis inadequatis sermo habeatur: posse unum corpus
duo loca inadequata sortiri, ut virga partim im-
mersa aquis, partim reposita in aere. Rursus est
apud omnes catholicos indubitatum posse unum corpus
in multis adequatis locis reponi, si in altero sit
modo extensio, in alijs vero modo inextenso. Itaque
ex mysterio Eucharistiae manifestum est: nam in nocte
extremae coenae Christus Dominus erat modo exten-
so in mensa. Et nunc est in Empyreo. erat et indi-
visibiliter constitutus sub speciebus sacramentalibus.

Denique.

9

Constat apud theologos eundem spiritum posse in multis lo-
cis adequatis definitive collocari: si n. potest unum corpus indivi-
sibili modo in multis locis existere multo magis spiri-
tus in locis plurimis reponi. Id quod clarum est in anima
Christi Domini, quae in tot locis repertaest, quot sunt hostiae
in quibus Christus Dominus est.

30

Restat ergo gravissima difficultas. Utrum idem
corpus extensum modo divisibili et extenso, aliter atque
spiritus, signanter possit in multis simul adequatis locis re-
poni. Qua in re sententiae sunt duae. Prior negat posse unum cor-
pus in duobus locis replicari. Pro ista de hac negante adducuntur
D. Thomas codlibeto 3. artic. 2. Durandus 4. distinctione 44. quaestione 2.
artic. 2. D. Bonaventura 4. distinctione 49. parte 2. artic. 3.
quaestione 1. Enricus, Capreolus, Durandus Paludanus. Ledesma etc.

esse circumscriptive et esse extensive, esse diffinitive,
esse sine extensione, et non aliud: si n. idem corpus va
let esse cum extensione in multis locis et sine exten
sione in multis poterit esse in multis circumscriptive
et in multis diffinitive: si autem voces circumscriptive et
diffinitive denotent corpus non esse alibi nisi in uno loco ne
que circumscriptive neque diffinitive erit corpus in loco multiplicatum

Hinc

distinguo ans. ratio haec dicitur esse circumscriptive ita esse
in hoc loco ut non sit alibi secundum unam harum vocis
acceptionem, concedo, secundum alteram nego. D. Thom. loqu
tus est de acceptione una secundum quam nos non loqui
mur et ex qua quam Angelici Praeceptoris desumpserunt plu
res eiusdem discipuli. Unde recte notat Valentia in
quit esse nimis frigidam usurpationem vocis circumscrip
tive et huiusmodi omnino voluntariam; si semper af
ferri debeat negatio praesentiae in alio loco, id quod ita probo.

Probatur

esse extra partes et non esse alibi afferunt duas, quod partes
sint extra partes in hoc loco: et quod alibi non sint partes eo modo
quo primum, verum a acceptione praesentiae positiva, aliud vero
a negatione praesentiae: constat autem haec esse diversa, nam
potest negatio praesentiae invenire aliquam, et non invenire
habere in loco partes extra partes ut evenit in quan
titate non existente: et e converso potest res una esse in uno lo
co et extensive partium. Et non esse alibi, ut quando Dominus
sedebat in cena et discipulis: in loco quo sedebat habebat

te extensam, et tum est a Tabi, nempe in pane azzato.
Primo de ra est habet etiam te extensionem ... ultra
mundum existat in hostijs multis consecratis, ergo sunt et
circumscriptive intelligimus corpus in loco habere partes
extensas sui multis locis potest esse extensum in ma...
hi loci poterunt esse circumscriptive ... autem dicas re
pugnare in unoloco habere ... extensas et simul ... alio
debet similiter in medio ... requireret
ham ab ea quæ sumitur ex significato vocis circumscriptive

... fundamentum potest unum corpus ... in multis locis ...
quatenus habet extensionem, aut extensionem ... in uno
... videre est in ... communica...
hoc est multo difficilius quam in multis locis ...
extensionem ... potest unum corpus extensum ...
multis locis. Probatur minor ... difficilius asserit
plura supra naturam est esse corpus in multis locis inextensive asserit
plura supra naturam ... asserit esse in multis extensive, ergo hoc illu
... illud difficilius. Probatur ... minor. ...
... extensive dicit plurificationem corporis in loco ... extend...
in illis connaturaliter. Ubi asserit ut ... supernaturaliter
illa plurificatio corporis in loco, ... esse in multis locis
extensive asserit ... illam plurificationem, ... penetrationem
partium infra se ... ergo esse inextensive dicit plura supernaturalia
quam esse extensive.

38 Patet ... quia esse in multis locis inex
tensive asserit omne supernaturale, quod asserit esse in multis locis

Extense et insuper addit aliud miraculum, nempe quod
sanctus penetravit [illegible] alterum et altera difficultas 34
fundamentalis altera objicit. Ut idem corpus in multis locis
existeat, existens modo, quo potest existere. Ideo et bini 4
bina ad actu adjacentis [illegible]. Nam multi viri Sancti
Historici narrant in multis locis existisse simul.
S. Andream refferinte S. Antonino 2a parte Historiarum titulo 10.
Cap. 11. § 4. quo die a bestatur et dum Mediolani dum
[illegible] rebus assisteret simul interfuisse exequiis S. Mar
tini Turone persolutis. Sed omnissis S. Hominibus de
Christo Domino post ascensionem ad celos visus in
terris, et praecipue a S. Paulo. Ut refertur Act. 9 n.o 28
cum enim peteret Damascum iracundus Saulus Christus
Dominus illi apparens sedavit iram verbis illis: Saule
Saule quid me persequeris; quod autem Christus Dominus et
non Angelus vice Christi Paulo apparuerit testa
tur idem Apostolus 1a ad Chorinthios. 15. referens
illas apparitiones et alias quas Christus ante suum ad celos ascensum
fecit S. P.o et Jacobo et [illegible] simul. Visus est; ex qua
apparitione tradere intendit S. Paulus Christi Domini
resurrectionem: quod tradere non posset si ipsum Christum
vivum non vidisset. Acrius. quod Christus Dominus non
fuerit toto tempore a Paulo visus in celo testatur
de Ananias in his verbis, qui apparuit tibi in via. De
mum quod Christus Dominus non reliquerit celos videtur colligi
ex his verbis Actorum 3. (Quem oportet Christum)

opportet globum suscipere usque vatemporea [illegible] contra
[illegible], quamvis adversarii hoc testimonium arcent
exponere

Cap 3. Calumniae argumentorum

Veritatis corporis calumniantur 2 primo. Una res neque
est in diversis temporibus simul, quia nequit esse in diversis
locis simul. Ante corpus videtur quamvis duobus temporibus diversa
simul esse non posse, quia nec res duobus temporibus. Verum corpus
ejus quo scandet non posse capere [illegible] in [illegible]
est in locis multis, quae est 3a glossa. Respondet omisso argumento,
negando consequentiam, disparitas est quia duo tempora requirunt esse
simul ad subordinationem unum corpus requirit esse simul in diversis
sui temporibus, ac duo [illegible] in eodem tempore [illegible]
[illegible] autem duo tempora diversa requirunt [illegible]
[illegible], hoc est ratio quod duo tempora simul [illegible]
tempora, existere, unde tempus esset [illegible] tempore
non sunt duo tempora.

41 Secundo [illegible] corpus est in uno loco
[illegible] ut est in [illegible] superius
esset primus et [illegible] partibus. Supponit [illegible]
loco et distantia [illegible] in [illegible]
max. [illegible] abunde [illegible] glossa [illegible]
posset esse in multis locis [illegible] collocari posset, sed hoc
[illegible] ergo posset poni in multis locis.
Respondeo hoc argumentum [illegible]

42 Et Eucharistiae mysterium ipso [illegible] Christi Domini [illegible]

in uno loco distet an ut est in alio, an in Celo, et superius, sicut ut in Eucharistia? Ansit proximum et remotum Sacrario Christi quod est Hostia consecrata? Demum an infinitis possit esse in locis infinitis vel infinitis panibus consecratis, quibus neque idem corpus esse distans a se ipso, quam [illegible] ubi [illegible] corporum innumera distantes. Item [illegible] corpus absolute est proximum a [illegible] corpori, unum [illegible] [illegible] corporis [illegible] proximum, [illegible] eius de extremo respectu corporis intermedii. Itaque tota distantia [illegible] ad presentiam intrinsecam minime [illegible] desiderest in corporis locatum. Sed [illegible] nihil requirat corporis [illegible] infinitis in locis [illegible] [illegible] in quo spatium infinitum [illegible] esse posset [illegible] infinita occuparet. Nec ideo corpus [illegible] per locatum immensum diceretur, vel quia [illegible] intrinsecam [illegible] exigeret, vel quia [illegible] infinitas admitteret [illegible]. Ideo [illegible] dicatur [illegible] non esse.

4

[illegible] Sexta. Corpus numquam posset esse maius majore [illegible] suo toto, [illegible] si tamen poneret in loco per [illegible] extensum ad extensionem, vel replicaret per tot loca quot sufficerent ad [illegible] [illegible]: at hoc est impossibile, [illegible] corpus idem continui in loco [illegible]. [illegible] negando maiorem. [illegible] corpus unum [illegible] in [illegible] comparata poneret in loco multo maius [illegible] quod est locus totus, [illegible] ideo corpus numquam posset esse maius, sed solum occuparet maiorem locum, et [illegible] ita.

tingat ex natura rei ut res quae occupat maiorem locum sit maior, quam res occupans minorem, adhuc supernaturaliter potest adhaerere, eo quod potest in toto replicari, quod naturaliter non contingit.

4 [illegible] 2° multi haeretici impugnant [Praesentiam] Xpti Domini praesentiam in Eucharistia: Nam Angelus quia apparuit, inquiunt, piis mulieribus in die resurrectionis in primo dictum illo eas sic affatus est, non est hic Xpus Dominus, resurrexit enim; quasi diceret Xptus Dominus extra sepulchrum, ergo non est hic in sepulchro. Si autem posset esse intra et extra sepulchrum non redderetur ratio ab Angelo. Respondet Suarez verba Angeli non [inter] argumentantis, sed simpliciter narrantis, [ut] non est redditio causae prioris positionis sed affirmatio aequivalet ... ; vel potius argumentantis moralem et familiarem ut res communiter eveniunt.

5 [Non] potest esse bis in eodem loco, ergo neque in duplici loco. Rursus corpus non potest esse in uno loco esse bis. Suarez negando ans. potest non corpus in uno loco esse bis vel quinquies ubi sit localem praesentiam, vel eandem vel diversa ratione quod quidem corpus haberet unum locum extrinsecum sed plures praesentias sive eandem sive diversa ratione sufficiente in ordine ad eam quae replicarent totum corpus sufficienter in ordine ad eundem locum.

46 Obyciet 6. Si corpus est in duplici loco extensum debebat habere duas actiones et per alterum eorum produceret

in uno loco, et aliam in alio, sed hoc fieri n. pot. quoniam terminus neq. nequit duas terminare actiones, ita neque producitur ab una causa aut adaequate a duabus, neque unum corpus reponi in duplici loco.

R. neg. min. Iam. n. dixi lib. 2. disp. antepenultima per eundem terminum adaequatum causa adaequatam produci, et sic repugnaret, q. corp. .... a duabus actionibus adaequatis produceret. Ad 2. neg. maj. non n. opp.e ut unum corp. in duobus locis reponitur habeat actionem ... sat est quod habeat duplicem ... seu duplicem praesentiam, licet actio una sit, et in duobus locis existat. Ita Exponit Suarez tomo 3. in 3 p. disp. 49. s. 1.

... quoniam ... corporis in loco n. est factum formaliter actionis, sed praesentia localis vel ubi, ... ut multiplicetur ... in duplici loco solum debent multiplicari praesentiae. Unde ex eo q. rei fiat duplici acti. n. ideo fit praesens duplici loco, sed pot. in uno praeberi, licet terminet actiones duas, itaq. actio ... vel ubi ... substantialiter existit qui est substantialiter in loco. ... n. ... diversas denominat. esse Esse substantialiter ... substantialiter, esse substantialiter ... existentia, ... substantialiter in hoc loco, ... praesentia accidentali substantiae in hoc loco

Cap. 4. Solemne argumentum Patris Bazquez

Opp. 3 F Authore Magistro Bazquez. Si corpus unum posset fieri contrariis in duplici loco moveri posset naturaliter in utroque, sed hoc est absurdum: nam si corpus naturaliter in multis locis moveretur posset adquirere plura ubi naturaliter, ob quod adeo quod est in multis locis simul naturaliter. Probatur maior, ponamus [illegible] lapidem [illegible] simul [illegible] extremitatibus trabis existentibus in aere, amoveatur trabs ab utroque loco, lapis centrum petet, quod naturaliter movebitur ad centrum duobus motibus deinde [illegible] trabs. Ergo [illegible] ablata amoveatur lapis quiescet uno loco, et [illegible] movebitur, quod utrumque [illegible] libere obtinet.

Et vero hoc argumentum habet instantiam manifestam in Angelo constituto in duplici loco adequate [illegible] et ubi [illegible] substitutio. [illegible] rationis atque [illegible] Angelus in duobus locis positus, queant ab illis moveri ad alia duo adquirenda naturaliter. Si hoc admittatur, idem concedatur de corpore locato, si negetur, idem negetur de corpore. Dixit P. Hurtado [illegible] faceret talis huius argumenti [illegible] tam robustum [illegible] tam imbecillem [illegible] quam [illegible] imbecille [illegible] potest quod ergo [illegible] quod in duplici loco non additur potentia passiva et effectiva duorum diversorum motuum pro diversa duo loca, quemadmodum si una [illegible] in duplici loca [illegible] non [illegible] habebit [illegible] naturalis receptivum [illegible] solum naturaliter recipere potest. Similiter si unus intellectus esset in duplici loco, [illegible] potentiae recipiendi duos actus contradictorios, unum assensus, alium dissensus: neque voluntas duos, unum odii, alium amoris. Neque quantitas duo [illegible] intensum, et [illegible] intensum: [illegible]

nunnarão nº é aliter nisi quod exemplum corporis in multis locis nº augerent in ipso receptivus virtutis, sicut nec augerent esse.

Ut quod fiat satis argumentum: supponendum est hoc corpus habiturum multa ubi seu locales praesentias, quae sunt accidentia realiter modaliter diversa a corpore, ut possit late dicendum id quod intelligendum est exemplum não aer posito illo miraculo constitutionis corporis in duobus locis, quoniam forsan nº est implicatio impossibilitatis variis supernaturalis virtutis talis natura ut sit factio immobilis unius corporis in duobus locis adaequate ex. g. in Bacultra, et in Alteza integra distantia ab ipsa pleucus. Verum ex não aer debet surgere ut multiplicatis locorum adaequatorum multiplicentur ubi successive locales, quae ubi diversa ubi possent esse in entitate sua naturalia, si nempe simul gerentur simul duo ex his quae successive posset corpus adquirere: in eo autem evenire possent ambo retineri et conservari in eodem subiecto concursu uberiori, et ideo intrinsece supernaturalis. Ergo duo illa ubi, possent esse entitative naturalia ita ex meis principiis tradeo.

Nam stat optime quod illa ubi sint in potentia obedientiali et quod sint entitative naturalia quod est quod debet, quod talia ubi sint in entitate naturali. Probatur ante ex probatione quod duo illa ubi conservarentur concursu uberiori supernaturali, duo illa ubi essent in potentia obedientiali; sed nihil repugnat quod duo illa ubi naturalia conservarentur uberiori concursu supernaturali, ergo.

nihil repugnat ut sin entitate naturali & recipiant in pot.a obedientiali. Probatur maior eo ipso quod duo illa ubi reperirentur rursus ab operari supernaturali duo illa ubi probarent in sui receptione agenti supernaturali & subiectum obediret agenti superiori in receptione illorum. Sed hoc ipso essent in pot.a obedientiali, quod duo illa possunt esse entitate naturali & recipi in pot.a obedientiali. Itaque entitas eadem unione probans agens naturale vel sui receptione dicitur in pot.a naturali & eadem probans agens supernaturale dicitur in pot.a obedientiali, licet repræsentet entitatem naturalem.

Quemadmodum docui dum disputavi de duabus formis recipiendis in eodem subiecto, quas dixi non necessario unienda modo supernaturali.

Ad argumentum. Nego. Sicut duo illa reperirentur rursus ubiori & efficaciori quæ esset rursus ... naturali, et absolute, latiori, quocumque concursu naturali, & ideo prævaleret omni naturali agenti. Ex hoc non posset moveri, et prævaleret in duobus locis, videlicet trahi a motore ... maneret lapis in aere suspensus, & rursus quod præceptis illa duo ubi essent efficaciora ad retinendum lapidem in aere, quæ esset rursus quo lapis ... ad descendendum in centrum. Itaque non descenderet ... eo quod impediretur a rursus ubiori & fortiori.

Ex quo ... fit

... a ... ex illimitata efficacia ... carta ... a manu & rursus superiori.

Et ut planius intelligas hanc doctrinam adeunda est omnino disputatio ad calcem lib. 1. in qua egimus de potentia obedientiali et de modo quo subordinatur formis atque modis subiecti.

Opponis 8. Si unum corpus esset in multis locis, unum esset indivisum in se et divisum a se. Patet quia illud quod est unum est indivisum in se, et quod fuerit in duobus locis esset divisum a se; sed hoc implicat; ergo et corporis bilocatio. Deinde nequit multiplicari effectus formalis secundarius quantitatis, nisi multiplicetur effectus formalis primarius; sed extendere et ... locis est effectus secundarius quantitatis, sicut unus effectus formalis primarius, nempe quantitas nequit esse multiplex extensio partium in ordine ad locum. Si corpus esset modo extensum in multis locis, multa essent locales extensiones, sicut multa ubi ... eiusdem quantitatis.

Respondeo: Iam supra dixi unum corpus non esse divisum aut distare a se, licet non sit unum et idem quamvis ubi sive quae locales essent diversae inter se. Ad secundum nego minorem. Nam eadem numero quantitas successive habet multos effectus secundarios, multas videlicet quasi locales, multas expulsiones multorum corporum etc. nam extendere ad unum locum et ad alium sunt diversi effectus formales secundarii, sicut et a primo loco expellere unum corpus, et ab eodem excludere aliud.

Opponis tandem. Si eadem pars aeris poneretur in duobus locis et distantia

equali a sole sequeretur quod sol nihil lucis ageret in utroque. Sed hoc est falsum nam sol est causa necessaria sufficienter et applicata quare deberet producere, ergo per aerem in duplici loco repositum. Probatur maior: si sol aliquid ageret, ageret in utroque aere, at in utroque simul agere nequit: neque potest in alio tantum eo quod non est maior ratio ut producat in uno aliquo in altero, ergo in neutro aere operabitur. Retorquendo distinguo maiorem sol nihil lucis ageret si non determinaretur a Deo secundario; si determinaretur, nego. Deus determinaret in quo aere lux producenda: et per hoc satisfactum in argumento solutione. Deus nimirum lucem inter utrumque locum, ita ut tres gradus in aere produceret in uno, tres gradus lucis in aere producet in altero loco genereret. Addunt aliqui supposito miraculo extensionis aeris in duplici loco consequenter est ut lux non solum efficiatur in uno loco, sed etiam in alio Deo id offerente et determinante et concurrente.

Caput 5. Utrum accidentia debeant esse utrobique reposita in duobus locis

Ad quae nos quaestione superiori diximus unum corpus non posse in multis locis extensum reponi, putant quae non egisse argumentis hoc argumento: fieret quod unum corpus in uno loco posset esse calidum et in alio frigidum, in uno habere gratiam, in alio peccatum, in uno frui Deo, in altero torqueri, ut etc. Quod si non videat hoc idem argumentum posse instaurari de corpore in multis locis inextensive reposito, de Angelo aut animabus. Nam posset quis ita arguere: si Angelus poneretur in duplici loco posset in uno Deum amare in altero odisse, in uno

here grg, in alio peccaty: n ss immunes aduersarij ab acumine huius argum, cuiq resolut duo ss pmittenda 1. duplex geng accidentiy debere distingui quedam accidentia dependent a loco, quedam n dependent. Accidentia localia, seu a loco pendentia ss que ita nectuntur ꝯ loco, vt intelligi nequeant nisi in ordine ad illud vbi, ꝯ que ꝯ ubi nectunt; nempe localis extensio sibg, ac localis motg, vel quies. Accidentia a loco absoluta, sunt que nulla dicunt nexu ꝯ loco, vt albedo, nigredo, calor, siccitas, gra aut peccaty.

Secundo suppon debet ꝯ extra dubg q accidentia localia paroxi generis n debent corpori ꝯpetere in utroq loco: dixi n debent, licet multi ꝯ pinent posse diuinitg vbi hoc bysgalensi retento loco ac spatio ꝯparaty ꝯstitui. Vera ꝯ na rei ubi ꝯ motg que bysgali ꝯueniunt n debent ꝯparaty ꝯuenire, deinde accidentia; ac loco absoluta ꝯ na rei debent corpg ubiq ꝯmitari: quomg ꝯ suppositi paroxi miraculi, quo ponit in loco duplici ꝯueniens e in utroq loco accidentia ꝯstitui ꝯbay accidentia ꝯtinent ad ornaty ꝯ pulchritudinem subiti aut illiy inherent subiti ꝯ vni realiꝯ ꝯueniens e ꝯstitui simul in multis locis ꝯ corp cui inherent.

Theologi fass ss in almo Eucharistiæ mysterio: reperiunt enim oia accidentia que corp ꝯ ay ꝯpti Domini in cælo ꝯueniunt eadē ꝯuenire sub speciebg sacramentalibg. ꝯ Tridentiny ss 13. cap. 3. definiunt.

Sub specie panis n. solus corpus Christi continetur; sed etiam Sanguinis, et hac dicat minime, quod sanguis continetur per concomitantiam quod divinitas et corpus, corpus vero ex vi formali significativa verborum, Hoc est corpus meum, et e diverso sub speciebus vini Sanguis est ex vi formalis, corpus vero per concomitantiam, et quando ... et divinitas sub utraque specie.

Quaestio igitur est utrum accidentia quae a loco independenter licet ... natura rei debeant corpus ubique comitari, possint divinitus non comitari in omni ... loci, ubi corpus est: sed valeant in uno esse et corpore, ut ... alio non ... ut si in uno loco sit frigidum, non similiter debeat esse in alio: an rei e contra stringatur itaque necessario debeant ibi accidentia corpus comitari nec possit ... apparitiones fieri, sit quod ... Methaphysice necessario corpus in uno loco habet frigiditatem, quod et in alio in quo esse supponitur.

In hac quaestione duo sunt opinandi modi. Primus gravium ... qui censent per se impossibile quod in uno loco desit accidentibus ... absolutis et non in alio. Ita Scotus 4. distinctione 10 quaestione 2a Mairolius quaestione 3a art. 3, quos imitatur P. Bazquez disp. 189 Cap. 4. Rubio de ... loc. quaestione 8. et alii; posterior est non minus ... Doctorum et ... antiquis Alexandro Ocamo Gabriele Adamo et aliis, exequuntur P. Ferrarius, Suarez Valentia et Hurtado, et ...

Caput 6. Accidentia absoluta a loco non debent necessario commitari corpus in omni loco.

Mihi semp maxime placuit si q̄s asseruerit rō necessō debere corpus illud habere in uno loco accidentia absoluta, quæ habet in alio. hoc n. mihi persuadeo his rationibus.

Prima ē refutatio rationis qq adversarij ꝯ commu- niunt, quarum 1ª ē quæ ꝯstituit in medium P. Bazquez q̄ videlicet in uno ꝯposito, ñ sit amplius vnum ubi, inde ꝯpositum ꝯstitutum in duplici loco, habeat duo ubi, et licea ubi sit ubi accidentis tali ꝯpositi, omnino necessū ē q̄ accidentia ꝯpositi habeant duo ubi. 6

Verum ista ratio ñ admodum firma ē, tum quia supponit doctrinam illum probabilem, nempe unum ubi sufficere omnibus ꝯpositi entitatibus de quo alibea disputabo. tum qa licet ꝯcedatur vnū ꝯpositi ubi eēt, ad determinandum ꝯpositi accidentia ꝯsiderata, et ubicata nihil ominus ñ repugnat, q̄ accidentia habeant superaddita proprias ubicationes. Nā habet quantitas Eucharistica ꝯsistens sine subst.ª, quæ ibi tamen ñ ubicationes accidentium q̄ ñ sunt ubicationes substæ. et ꝯ nexio possit dari ubicationes substæ quæ ñ sunt ubicationes accidentis; q̄ substª supponatur ubicata in duobus locis, p duo ubi, illa ubi ñ erunt ubicationes accidentium, quæ actu ñ dantur in illa substª; q̄ si in uno loco addatur substæ uni accidens, ñ ideo statim ponetur necessū, in alio loco tale accidens, nisi huic accidenti superaddatur nouum ubi in alio loco.

Fiat Deus vera pot. transferre accidentia Eucharistiæ 6 4

in aliquo subiecto quamvis non maneret ubi quod habet substantia.
ergo accidentia illa ubicarentur quia ubi cui accidentaliter ubica-
rentur talia accidentia, quod substantia illa ponatur in altero loco.
Licet habeat ubi quod possit ubicare accidentia si forent praesentia
actu non subveniet defectui praesentiae.

65 Deinde altera ratio quia iuxta
quod huiusmodi est, impossibile est quod in uno corpore detur forma
et privatio formae, sed si corpus haberet in uno loco accidens
et in altero non haberet, conveniret eidem corpori forma et pri-
vatio; ergo implicat quod in uno loco corpus habeat accidens, et
non habeat in altero, probatur minor, nam corpus habeat in uno lo-
co albedinem exempli gratia in altero privationem albedinis, sic de
cius petri, quod habere [illegible] privationem frigiditatis, hinc forma-
te non habere privationem frigiditatis, id est carentiam vocationis aut
praesentiae frigiditatis, quod implicat dari in subiecto privationem
frigiditatis formatam et non habere privationem frigiditatis formatam.
ergo dicendum est eodem subiecto formae [illegible] illius.

66 Probatur maior habe-
re privationem frigiditatis formatam et non habere formatam praesen-
tiam frigiditatis, seu habere formatam privationem praesentiae fri-
giditatis, at qui datur formata privatio praesentiae frigiditatis quod
datur formata in illo corpore privatio frigiditatis, et formata
est formata est frigiditas, vel non est formata frigiditas
si est formata, ergo in ambobus locis est accidens sive est forma-
ta, ergo est formata privatio frigiditatis. Patet consequentia, nam privatio
haec est carentia formae in subiecto apto ad frigiditatem habendam.

67 Verum

Hoc argum.um q̃ tanti estimant adversarii, est ut v-
deat fore restaurari in accidentibus Eucharisticis, nam
alia sunt accidentia Eucharistica quæ conveniunt corpori
in Hyspali, et alia quæ eidem competunt Granatæ, igitur
de eodem corpore verificaretur habere accidentia Hyspalensia
et privari accidentibus Hyspalensibus; loco scilicet de
corpore existente sub speciebus Eucharisticis Granatensibus.
Igitur ab ipsis resolvenda est hæc difficultas, et quidem
me [illegible] huius argumenti confutatio est eiusdem facilis solutio

Ergo ad argumentum concessa maiori nego minorem, n. n. sequitur
ex [illegible] quod corpus illud haberet formam et formæ pri-
vationem: sed tantum formam, et carentiam præsentiæ formæ
in altero loco. Itaque illud corpus semper ubique est præ-
sens Petro, sed non verum est habere formam ubique: quem-
admodum in omni loco vera est hæc: Petrus existit, sed ista fal-
sa, Petrus existit in omni loco: ex quo ista propositio Petrus existit
affirmat [illegible] existentiam, altera affirmat existentiam
et ad omnia loca præsentiam, et ne æquivocatione laborem
[illegible] [illegible] hæc propositio Petrus habet carentiam
a Abedino Granatæ, Petrus Granatæ habet carentiam a Abedi-
no. Prima propositio est vera, et reddit hunc sensum Pe-
trus habet carentiam præsentiæ a Abedini Granatæ quod verissimum
est; 2.a istud: Petrus Granatæ habet carentiam absolutam a Abedino,
et hoc est falsum, similiter ex his duabus Granatæ Petrus est al-
bus, Petrus est albus Granatæ. Prima propositio est vera in hoc sen-
su, quamvis non habeat Petrus Granatæ præsentiam a Abedino Gra-

-natur verificatur hic quoniam petrus est albus. Sive datur albedo alter qui frigidus dicitur, est fuerit hinc Serum adhuc Deus tb

granatus frontibus albedinis.

Itaque debent semper haberi duo carentia una entitatis, altera praesentiae. Carentia entitatis cum contraria ipsi eidem. Carentia praesentiae opponitur praesentiae. In uno loco est ubi datur carentia entitatis, quemadmodum nullibi datur carentia consistentiae, licet ...a existit non ubique, sed certo in loco. Unde et illud corpus habeat absolute unionem ad frigus, quamvis secundum quod idem in specialibus locis non habeat praesentiam unionis ad frigus, non debet absolute dici quod careat unione ad frigus, sed quod caret praesentia ... in illo loco. Non quod verificarent duae privationes aut contradictoriae oppositiones, nempe Granatus est frigidum, Corpus non est frigidum. Cum quia non sit contradictoria, tum quia contrapositio si fuerit hinc scilicet est vera, datur Corpus carentia praesentiae frigiditatis, si autem fuerit ibi Corpus datur carentia entitatis unionis ad frigiditatem, est omnino falsa, quoniam ut dixi nullibi datur carentia entitatis unionis in illo corpore. Ex

his liquet ad omnia quae tanguntur in argumento.

Cap. 7. Instantiae aliquot in praecedente doctrina.

Sed urgeri 1°: Corpus quod esset Granatus sine albedinis frigidum solum haberet privationem praesentiae albedinis; sed etiam privationem albedinis, ergo. Probatur antecedens: Impossibile est haberi hominem privationem praesentiae albedinis, quin habeat etiam privationem albedinis;

Patet quia si Romae non est ubi albedinis nec etiam erit Romae albedo quae est et consequenter erit Romae privatio albedinis. Respondeo eidem instanti debere satis fieri admissa ratione non corpus Christi Domini quod in Eucharistia sine extensione non solum habet in Eucharistia privationem quo ad extensionem caelestis, sed etiam privationem ipsius extensionis caelestis: quia impossibile est habere in Eucharistia negationem quo ad extensionem, quin habeat etiam corpus privationem extensionis: quod maxime admittent adversarii consequuntur in se quod dicunt eo ipso quod in uno loco detur carentia praesentiae albedinis corporis debere in eodem loco dari privationem ipsius corporis quod falsum est quia in Indiis non datur praesentia mea existentiae et non ideo datur carentia meae existentiae.

Itaque ex illa carentia praesentiae est vera hac oppositio, non datur corporis cum albo accidentalis nullo loco; hac enim et similes oppositiones designant entitatis formas et praesentias destruunt: Alba albedo nominibus realitatem et vere in hoc corpore afferat carentiam entitatis formae quae unio est, et ut manifestum est quia nullibi est unio: at hac oppositio non datur Romae unio huius corporis et albedinis, afferet solum carentiam praesentiae, quae carentia praesentiae unionis in uno loco, non satis est ut absolute dicatur corpus non habet albedinem

Itemque particula negativa non distribuit vim sequentis Quidem eveniret, quod corpus et albedine esset in uno loco, quia hic dicitur esse verum corpus habet albedinem Granatae, et corpus non habet albedinem, et de duobus [illegible] Hispali.

Urgeas contra Replicas.

Existens in duobus locis habens in uno albedinem et non in

albero, e[st] vera ista propositio, petra e[st] alba, ut patet; et petra n[on] e[st] alba, quia petra n[on] e[st] album granatum q[uo]d n[on] est album. Ad negativa e[st] falsum reddit quippe [illegible] petra nul[lum] habet albedinis q[uo]d falsissimum e[st] supponit. In istis propositionibus si vera petra granatum e[st] album, petra candida n[on] e[st] albus et [illegible] si contradictoriae, q[uo]d probat q[ui]a [illegible] praedicatum indepen[den]ter a loco perinde e[st] apponere locum, ac n[on] apponere; sed si n[on] apponatur [illegible] propositiones contradictoriae, q[uo]d e[st] apposito lo[co].

Ad [con]cessa maiori nego minorem: sunt verae; sed n[on] contradictoriae. Ad probationem distinguo; perinde e[st] apponere locum ac n[on] apponere quantum ad dependentiam praedicati a loco, concedo, quantum ad sensum et denunciationes verbis nego, quis dubitet quin [illegible] positiones verae sint de corpore in uno loco posito habitu [illegible] locorum [illegible], quibus ablatis sunt omnino contradictoriae. Ipsi enim positi n[on] sunt eiusdem de eodem. Urgeas 3. Repugnat in uno loco esse corpus album et n[on] album simul, q[uo]d et in duobus, nempe in uno esse album, et in altero. Probatur sequentia, quae repugnant in uno loco repugnant etiam in duplici, sicut calor et frigus, quae simul repugnant [illegible] in uno loco, repugnant d[ebet] e[sse] in duobus. [Pr]ae[t]erea, quia mors et vita nequeunt simul competere corpori in eodem loco nec in diversis, idem e[st] de gratia et peccato, quae simul n[on] quadrant uni animae, modo in uno, modo in duobus locis constitutae. Verum instantia e[st] frivola. [illegible] concedo ant[ecedens] et nego cons[equentiam], Ad probationem distinguo ant[ecedens] quae repugnant in uno loco repugnant in duplici, si respectu unius loci

habeant oppositas et non respectu alterius loci neo an si habeant oppositas respectu loci utriusque, secedo an ... relat ter sciedo an ... Hunc sensum res quae habet oppositas in uno loco respectu eiusdem subiecti habet oppositas repertas in diversis locis respectu eiusdem subiecti, ad ... Verissima: quare sicut hae duae sunt contradictoriae secundum te petrus et alterius, petrus non est alterius, sunt contradictoriae modo corpus sit in hoc loco, modo in alio, modo in duplici, at si cut istae duae petrus est Romae, petrus non est Granatae, nunquam sunt contradictoriae neque sunt contradictoriae in hoc loco neque in alio.

Sed oppositiones simul verae, itaque aliud est opposita ponas particula in hoc loco, aliud quod oppositio contradictoria secundum se comparet et altera, secundum se respectu huius loci sunt in opposito adiungit. Sic in hoc loco, nempe Granatae et in altera Romae, tam hae oppositiones non habent ... sibi contradicentia.

Instabis. Unica privatio ponitur per ablatam unicam formam; sed ex eo quod transferatur corpus ad alium locum, non advenit denuo privatio alterius ... bedo non deflectat, quia non potest illud corpus dici habere privationes alterius absolute loquendo, si alterius negatio denuo acquireret ... ex eo quod corpus transferretur in alium locum darentur simul duo contradictoria, quod non evenit. Quae sequuntur vera sunt, calor non est frigus, semper et in omni loco sunt contradictoria sequi destruunt ... respectu eiusdem subiecti ubi ... subiecti simpliciter impossibile unum corpus esse vivum hic et mortuum alibi, quia esse mortuum est non vivere absolute

uitg, n̄ vn̄ habere uitq̄ in alio loco: Hamiego n̄ habeo uitq̄ Rom̄ dij sum Hispanis, & tamen n̄ sum mortuus Romæ idē dē grā. Et peccato vesp̄ eni dē āīa etiam est peccator nullo modo habere grāq̄ quā debat habere sūb̄, n̄ autem ē n̄ habere grāq̄ in uno loco, ng S. Petrg, q n̄ ē in hac aula n̄ dicit ēē peccator in hac aula; licet n̄ habeat grāt̄e p̄sentis in hac aula

Cap 8. Nouiss. Fundamenta resolutionis

6 Cūm secundū fundam̄ arg̃ rachs vnit & diversis partibg mag p̄ diversa est vnionis, sed has p̄tes unioni n̄ habet ubique & habere posset. sq̄ deinē stat sūbb habere in uno loco accidens, q in alio n̄ habet. Maior admittit ab omnibus, q vel defacto, vel de possibili arbitrant unionē humang. ēē corporeg. Probat̄ minor Anima in cap. n̄ hēt p̄ unionē quā hēt in pedibus, quā quidē vno pede posset diuinitg ēē in loco capitis, & penetratione, vno quippe a loco n̄ dependet. q licet unā sunt ibam sūbby in locis duobg n̄ habeat en ys de fig cand nulla sequitur & dicto. dseq̄ p̄ba

A sequitur

7 q dicto etiā infertur Ex eo q in loco superiori capitis anima heret formg numero, quā habet in loco inferiori pedū, nempe q in capite ēē & unione capitis, & in pedibg ēēt & neunione capitis: ac subinde q in uno loco heret fig & in altero privati fig, & requiri heret fig & privat fig loquendo absolute; atq n̄ sequitur stādictio in anima respectu partiy unionis; h neg infert. Ex eo q unum corpg habeat in uno loco accidens in dependens a loco; q

n habeat in alio. Confirmatur ad hoc;

Si Ve Alnpeiboxe ara het parvitatis Aliq partis unionis, quae est unio pedis, vel so Ly habet parvitatis [illegible] hoc secundum censetur ridiculum a 2a [illegible] primum est dicendum fuit, ex eo quod sibi parvitas dicentur anima n afficit talem partem unionis, quo sequerentur duo 2a dictorum simul vere.

Respondet quidam R. P. Burc arpum eo nisi [illegible] quod una pars materiae n est aliud minum, quod in altero loco, informet animam unam partem et aliam in alio; sicut totum mag potest informare in uno loco, et totum aliam potest n informare in alio. Sed 2a est primo Sicut partes materiae n diversa, ita albedo et frigiditas sunt diversa accidentia, et poterit in uno loco habere unum accidens, et in alio n habere sed alterum accidens, sicut in uno loco anima habet unitam sibi unam partem, quam eandem n habet sibi unitam in alio sed diversam. Certe difficultas n est posita in eo quod forma informet diversas partes sed quod informet in uno loco unam partem et in alio n eandem partem.

Contra 2o; Si una pars mat ponatur in duabus locis n posset anima n videlicet illam informare in uno loco, et n informare in alio, et similiter ex eo quod anima ponatur in diversis partibus mat unio quae afficit animam in uno loco, n potest n afficere in alio: Ideoque hoc est evidenter falsum, et ais datur a contrariis et quidem videtur esse omnimoda paritas.

Aliter respondet idem author esse diversam 81

ratio Vnius corporis constituti in duobus locis, respectu accidentis in uno et non in altero, atque animae respectu unionis quam habet in una et non habet in alia, hec autem diversa ratio in eo sistit quod constitutio corporis in duobus locis est supernaturalis, informatio autem atque adiacentia[?] sic contingit naturaliter. Verissimo[?] solutio indigna philosopho sic reicitur breviter: datur naturale exemplum in quo res habeat in uno loco formam quam in alio non habet, et non sequitur contradictio, sed ex eo quod res supernaturaliter habeat in uno loco accidens a loco independens, quod non habet in alio non sequitur contradictio.

2 Profecto quod aliquis persuadet et confirmat ratione quae deducit ad incommodum contradictionem, debet habere locum, sive in naturalibus, sive in supernaturalibus: aut si contingit in supernaturalibus quod in naturalibus, nulla contingit implicatio in supernaturalibus: quandoquidem proximum[?] unicam et eandem rationem militare.

83 Tertia ratio Verbum Divinum vere unitur Humanitati quae vnius denominantis Verbum, quod independens a loco, et hoc non unitur in omni loco ubi Divinum Verbum existit, at hec humanitas est ubique, quod asserere est improbabile, sed potest reperiri subito in uno loco forma quae non habet in alio loco.

84 Probatur ulterius ratione a priori Calor aut frigiditas, exempli gratia, est forma quae realiter distinguitur a corpore, et ab ubi ipso est separabilis, habet quoque ubi seu praesentiam distinctam realiter ab ubi seu praesentia corporis, sed absolute tamen Dei potentia possibile est quod in uno loco sit cum corpore et non sit in alio, Probatur consequentia Ex eo hoc eveniret quod corpus haberet

duas praesentias ad duo loca faciendo unam solum ad unum locum; sed in hoc nulla apparet implicantia, quae fieri potest a Deo.

Cap. Variae corporis mutationes in diversis locis

Ex dictis facile est decernere quid affirmandum sit circa mutationes varias quae contingerent corpori posito in duobus locis; id quod declarabitur per varia exempla; primum est posse corpus existere in uno loco habendo animam vere unitam, in altero non habendo ibi animam unitam, atque adeo posset in uno loco habere unionem et non in alio, et quod consequenter corpus illud viveret in uno loco, et non viveret in alio, ut recte advertit Hurtado, quia nulla implicantia invenitur si subjectum habeat in uno loco formam absolutam a loco, et eandem non habeat in alio, eo modo quo diximus, sed unio est forma a loco independens, quae posset convenire corpori in uno loco et non in altero.

Sed invenitur statim difficultas quod illud corpus est simul vivum et mortuum, vivum in loco ubi habet animam unitam, mortuum ubi non habet animam unitam. Graves AA. non censent [illegible] admittere illud corpus simul esse vivum et mortuum, ut Suarez, PP. Conimb. quorum sensus non probat Vazquez, Arriaga et alii, cuius ratio est: nam formaliter corpus est mortuum quia caret entitate unionis, sed non datur talis carentia, quamvis Romae non sit praesens unio, quia corpus illud non est mortuum Romae, cum corpus non constituitur formaliter mortuum per carentiam ubi, sed per carentiam entitatis unionis

destruicti.

Secundo. Sicut vivere Romae dicit dicto. unionem et vita, et quod haec unio sit praesens Romae: sic mori Romae debet dicere et carentia unionis et vitae; et carentia praesentis unionis sed in corpore quod Romae est duntaxat non datur praesentia vitae, seu unionis ad animam ergo non debet dici absolute mortuum illud corpus.

Decies. Ad oppositum corpus vivere Hyspali est habere unita anima Hyspali et esse mortuum Romae est corpus habere carentia praesentis unionis; sed hoc non implicat, ergo nec primum. Respondeo. haec sunt aequipolentes corpus existens in rerum natura non vivit, et corpus est mortuum; sed si addatur primae particula Romae est vera, quia simul est vera opposita 2a. Concedo minorem. negatur inde efficitur haec, corpus existens in natura rerum non vivit Romae, quae quidem est verissima et ejus contradictoria est falsa. Probatur consequentia. Ex eo haec propositiones, aqua recipit calorem ab igne, aqua calefit ab igne manent simul verae et particula ab igne, quae sine illa erant aequipolentes, sed in eadem est oppositio; nos locatur particula Romae, et similiter illa addita erunt aequipolentes.

Respondeo ad 2am. Concessa maiori quoad primam partem nempe corpus vivere Hyspali est habere unitam animam Hyspali; sed non quoad secundam, corpus esse mortuum Romae est corpus existens Romae et non praesentis animae unionem sed est esse corpus Romae et nullibi existere animae unione. Ad probationem ommissa maiore, et concedendo minorem nego consequentiam. Ratio dis similitudinis est, quod ista oppositio corpus non vivit, significat carentiam entitativam unionis; at non vivere Romae denotat carentiam illius praesentiae ut constat manifeste in Joanne, qui existens in tota Granialta vere

dicit non vivere Hyspali, et mi non dicit absolute non vivere, quia rarum obtinet ubi una ac altera.

At ista propositio corpus est mortuum Romae non solum significat Romae non esse praesentiam verum, sed ultra addit dari mortem, id est privationem entitatis vitae seu unionis animae ad corpus. Unde capies discrimen inter hanc corpus non vivit Romae, et istam corpus est mortuum Romae. In 1a enim Romae est diminuens particula, sine qua non verificatur propositio negativa. In 2a enim Romae est particula augens, et aequipollere facit propositionem illam illi copulativae, corpus est mortuum et est Romae. Unde inferes has esse contrarias et simul falsas, corpus vivit Romae, corpus est mortuum Romae.

Secundum corollarium. Una actio posset esse in utroque loco, nec foret opus adaugere actiones per multiplicitatem ubi, quamvis possent augeri. Quando vero actio est una tantum mihi videtur debere semper omittari corpus ubique, quia ubicumque corpus est ibi habet entitatem productam et causatam a causa, quia habet unionem quae est causatio et productio.

3um corollarium. quid dicendum sit de corporis mutationibus accidentalibus, et quidem praesertim de actibus vitalibus et de actibus sensibilibus. Dico primo actus intellectus et voluntatis qui dependent a praesentia obiecti ex natura rei posito miraculo deberent poni in utroque loco. Probatur ista. Quia angelus utrumque habet omnes actus intellectus et voluntatis qui independent ab aliquius obiecti creati praesentia.

Dico 2o actus vitales pendentes ab huius obiecti praesentia ut actus quinque

sensuum internorum: intellectui ac voluntati deserviunt ad obta ... ipsi, ut cognitio evidens, intuitiva, imperium intimandi aliquid Angelo praesenti, gaudium circa finem bonum; hic utcumque actus aliquomodo pendeat a loco, id est ab obiecto existente in uno et non in altero loco, non debet esse in ambobus locis, propterea quod non est connaturale ac proinde miraculum; quia haec accidentia ponantur in altero etiam loco, sed solum sunt in illo, in quo clarificantur intra sphaeram potentiae perceptivae.

Ita probabilius eorum Christi Domini esse habere in Eucharistia actus, qui in Coelo videt Beatos, in Eucharistia videt homines praesentes, sed non e contra quia ibi cernat absentes. Alibi conspiceret Deo ... circa accidentia sensibilia et interna naturalia: nempe calorem, et speciem sensibilem. Si igni applicaretur vel alteri corpori, quod supponimus esse non impeditum, in illo produceret calorem; qui calor dum ex natura rei debet ab igne conservari, non debet poni in altero loco, sed solum esse in loco proximo igni. Si autem a solo Deo posset transferri, connaturaliter ad alium locum.

Similiter species intentionales, quae pendent a propria causa, si causa alibi non sit, non debent alio transferri. Idem affirmamus de luce producta a sola luminoso, quod est in hoc loco et non in alio. Ut quidem lux erit in hoc loco, ubi est luminosum, et non in alio loco, ubi est subiectum lucis, nempe aer; idque ex natura rei. Nec tamen aer dicetur tenebrosus in loco ubi non habet lucem; quia tenebrae sunt carentia absoluta unionis ad lucem, non carentia praesentiae lucis.

Vires

ita stringat ut stupa applicetur igni ex duobus locis quan-
do, quid eveniet; aut si potentia visiva possit in duobus locis
in uno loco obiectum proxime applicetur, in altero remote? aut
si igni applicetur corpori non habenti hic frigiditatem, et
habenti alibi? R. in primo eveniet, ignis ex natura sua rema-
nebit indeterminatus et nihil aget, donec a Deo determinetur
In 2° obiectum illud videbitur eodem actu in utroque loco, sed in uno
loco erit clarior, propter plures gradus intensionis ex propin-
quitate obiecti, in altero erit obscurior propter pauciores gradus
intensionis ex distantia obiecti.

In 3° ignis successive operabitur calorem
expellendo frigiditatem, quae est in altero loco. Quarto contra-
rium. Quid fieret si vulnus in uno loco infligeretur. R. ad in-
flictionem vulneris duo requiruntur, et compressio partium corporis
vulnerati propter immissionem gladii, et discontinuatio partium. Ita-
que possent in uno loco moveri immobilibus iisdem in alio, ab
discontinuatione partium et sic amissio unionis sanguinis ubique per-
deretur; et non vera destructio; destructio vero fieret ad tollendum
non tantum partem, sed etiam exhalatione rei.

Quinto contrarium cir-
ca nutritionem et diminutionem viventis locati in duplici loco
Resp. quamvis tale corpus posset nutriri in ambobus locis
et id sit conforme pario miraculo, ut postquam comestus
est cibus in hoc loco ad alterum transferatur, tamen posset
in altero solum nutriri et crescere, non vero in altero. Unde
posset homo in duobus locis positus, in uno apparere quasi
puer 7 annorum, in altero quasi senex sexagenarius

si autem hoc in altero loco minueret, et in altero deberet etiam minui, nam diminutio fit per destructionem partis, quae destructio est in causa ut utrobique amitteret, et destrueret perfectionem.

Demum. Ut ad hanc absolvamus. Habeatur prae oculis regula ista: potentia activa aut receptiva rei positae in multis locis non debet multiplicari, neque omnino multiplicari valet, quamvis multiplicetur ubi multorum; ratio est, quia augmentum ejus non est augmentum potentiae, sed augmentum accidentium extra potentiam, unde licet in duobus locis substantia sit agens, neque plus efficere aut passum recipere, quam poterat in uno. Hinc primo inferes, materiam primam, etsi in duobus locis, non posse nisi unam formam substantialem recipere, ut agentis naturalis. 2° intellectum in uno loco non posse elicere assensum et dissensum in altero.

3°, quia potentia

8 visiva potest in uno loco videre simul albedinem et nigredinem etiam posse unam in uno, et aliam in alio cernere. Quarto. si homo potest centum libras sustinere, hac et non plures, positus in diversis locis valebit sustinere, quia collectio omnium librarum has attinget, sed non excedit. Unde falsum est quod Joannes Maior adductus a Moncejo asseruit potuisse hominem debilem portare tantum resistentem pondus in multis locis, quantum homines fortissimi et validissimi in paucis locis. Quod 1° idem Maior ubi innocuit.

9 Unicum pariter ex sola positione in multis locis potuisse sufficere nutriendo exercitui ipsi numeroso Darii. Horum falsum est; licet enim posset stomachos multitum Moxij replere

ab n° pati transmutationem seu conversionem in substantiam alte-
ri, nisi Deus miraculose concurreret ut materia panis reci-
peret simul innumeras formas substantiales, quod si concedi-
tur ut concedi debet, n° est impossibile, quod ex uno pane saturentur
et nutriantur innumeri homines.

Quinto n° posset corpus in uno lo-
co habere frigiditatem intensam ut octo, et in alio calorem in-
tensum ut octo, quia subiectum caret potentia ad duo intensa
contraria sustinenda, unde si frigido subiecto in uno loco ap-
plicaretur calidum, in alio, ubi passum frigiditate caret, ageret ca-
lidum operaretur resistente passo et admittente aliquid contra-
riae qualitatis, si autem eidem passo duo agentia contraria
applicarentur, et forent equalis activitatis, neutrum ageret, si
inequalis operaretur agens efficacius.

Hic est animadvertendum dic-
tum posse contingere quod ex collocatione corporis in locis mul-
tis possit plura, quae in uno loco non poterat, per accidens
quia videlicet existens in uno loco n° habebat sufficien-
tem applicationem: ex. g. vas capax unius ciati in uno loco, n°
potest capere nisi unum aquae ciatum. Si autem poneretur in
altero sine illa aqua, posset aliam aquam ad eandem men-
suram recipere; et in tertio alterius aquae ciatum: et sic
posset recipere ciatos tot, quot sufficerent ad explendam
sustentativam virtutem corporis gravis, n° n. potest vas vitreum
v.g. sustinere in se gravitatem infinitam; sed tantum finitam,
ultra quam si addatur aliud frangeretur vas.

Ex quo infertur 1°

licito multarum difficultatum quae breuitatis causa supersedeo.

Disput. I An praesentia distinguatur a corpore et loco?

Cap. 1. Quaestionis resolutio.

2 Diximus dari locum realem distinctum realiter a corpore et locato. Disputatur nunc, utrum petrus est hic in hac aula et loco determinato afferat praecise entitatis loci et petri, itaut haec denominatio petrus est in hoc loco determinate sufficienter oriatur ex petri entitate et superficie corporis ambientis, quin requiratur tertia aliqua entitas distincta a loco et corpore locato?

3 Communiter definiri solet ubicatio entitas qua res est alicubi praesens. Hinc consueuit appellari praesentia realis siue ubi intrinsecum, constituens ultimo corpus in genere causae formalis potius in hoc loco quam in alio. De hac ergo praesentia agitur contrPersia an realiter secernatur a loco et locato.

Prima sententia negat.

4 quam tuentur P. Ponsius [?] Meth. cap. 1. q. ?. P. Coninck tomo 1 de Sacramentis q. 75. artic. 4. P. Amicus disp. de Angelis sc. 2a P. Wadingus in op. de Deo incarnato disp. ... Vernal lib. 4 Physic. Huius Auth. opera phylosophica, nescio quis Ioachimus Doctor Valentinus rapuit et proprio nomine in lucem edidit. Secunda sententia et quae verissima est docet ubicationem distingui realiter a loco et corpore locato. Eam substinet

Kard. Lugo disp. 5. de Sacram. Euch. 5. Bazquez 1a. p. disp. 180 cap. 1. P. Suarez disp. 5. Meth. s. 1. P. Alfonsus. P. Hurtado. Arriaga, Oviedo, et recens. Spinula, et qui plausibilius in hac nostra Betica provincia: quod ego probo illo principio quo ostendebam unionem realiter distingui ab utroque extremo. Nam ea distinguuntur realiter, quorum unum potest perire alio manente. Quod principium evidens est realis distinctionis argumentum ad ea quae identificantur non posse unum perire alio manente constat, quia res est illud cui identificatur. Et si posset deficere id cui identificatur re existente, res eadem posset simul esse et non esse, quod contradictionem involvit, ergo ea distinguuntur quae realiter separantur, sed ubicatio potest perire permanentibus corpore et loco, ergo distinguuntur realiter a corpore et loco.

Maior est evidens, et consequentia; probatur minor perijt me esse in ianua huius aulae; ergo aliquod attributum perijt ratione cuius dicebar me esse in ianua huius aulae: consequentia est evidens: nam impossibile est deficere denominationem nisi deficiente aliquo cui constitutivo. Aliter posset res non manere manente eius adequato constitutivo, quod imperceptibile est; sed non defficit me esse in ianua deffectu loci, quia existit adhuc, nec deffectu corporis locati, nam ego ipse sum in hac aula, ergo deffectu ubicationis. Quae potest perire manentibus extremis, ergo realiter ab eisdem distinguitur.

Dices, res esse in loco nihil aliud esse quam

corpus et locum simul, licet n. existat lacuna, et ego in
hac cathedra adhuc n. existam simul, sed o.e, nam cor
pus et locus existunt simul et in eodem tempore, et si n. corpus
n. existit in loco; ergo corpus esse in loco aliquid e a corpore
et loco simul. Dices nihil aliud importare praeter corpus
esse in loco: sed contra: quia si corpus esse in loco nihil aliud
importet praeter corpus et locum; quoties deinde corpus et locus
dabitur quod requiritur ut corpus sit in loco: existente n.
adaequato constitutivo nequit n. existere res constituta; sed
hoc quod est corpus esse in loco nihil aliud adferat praeter cor
pus et locum, ergo quoties haec existant dabitur corpus esse in loco:
sed evidenter existere corpus et locus, quin detur hoc quod est cor
pus esse in loco, ergo corpus esse in loco aliquid aliud dicit
praeter corpus et locum.

107 Respondebis fortasse: maxime in hac ar
la dicere praeter entitatem loci et corporis locati negationem distan
tiae utriusque, dum n. inter se distant, n. sunt in loco; haec solu
tio celebrior est, sed minime adaequat difficultatem. Contra est 1°.
quia iam admittit aliquid distinctum a corpore et loco, quod
constituat hic et nunc corpus in hoc loco, atque adeo ex parte
cedit nostro fundamento. Contra est 2° quia haec negatio distantiae
supponit necessario ubicationem, ergo haec tandem admittenda est. Pro

108 batur ans., nam haec negatio distantiae n. oritur et fundatur
in corpore et loco, ergo supponit aliquid in quo fundetur, sed
hoc n. potest esse corpus et loco, ergo supponit ipsa ubicationis quae
sit indistantia positiva. Probatur minor. Si corpus et loco

existebant simul, et tamen non fundabant hanc negationem distantiae, nec aliquis arcebat, quod haec negatio distantiae non oriretur a corpore locato, et loco. 2a est 3o quia si modo esset in loco diceret aliquam negationem scilicet distantiae, ante quam esset in loco et dum distabat diceret positivam distantiam, sed haec positiva ratio distantiae non erat corporis et loci; utrumque non simul existit quin corpus sit in loco ergo haec positiva ratio distantiae erat ubicatio.

Conatus item argumentum solvere, me esse in hac aula dicere negationem quantitatis interpositae inter me et hanc aulam, tenere haec solutio eiusdem omnino furfuris est. 1a est 1o quia duo corpora sunt aliqua, nulla quantitas interponitur et tamen non hoc ipso sunt in eodem loco, ergo per hanc ipsam negationem ego non sum in loco huius aulae. 2a est 2o Nam si Deus destruat omnia corpora quae sunt inter Cordubam et Hyspalim, non hoc ipso Cordubam esset in loco Hyspalensi, et tamen daretur negatio corporis sive quantitatis intercepti, ergo negatio quantitatis interpositae non est ratio existendi corporis in hoc loco: siquidem possunt existere tum negatio, tum locus, tum corpus, quin hoc sit in loco.

Probo 2o eandem ex principio alio methaphysico. Impossibile est poni aliquam negationem, nisi posita entitate positiva, quae locutio firmissima est et desumit suam veritatem ab alio principio evidenti, quodlibet est vel non est; sed me non esse Cordubae est aliqua negatio; ergo impossibile est tolli nisi posita aliquo positivo

modo sic arguit: me non esse Corduba, tollit per banc oppositionem me esse Corduba; sed me non esse Corduba non ponit aliquid positivum, ergo me esse Corduba ponit aliquid positivum; atqui hoc positivum non est locus qui antea existebat, non corpus quod ita simul existebat, ergo per ubicationem ad nihil aliud recurrit patet.

111 Quidam docti magistri huius Provinciae respondet banc oppositionem me esse Corduba, dicere destructionem corporis interiecti inter me et locum Cordubensem, quae destructio est aliquid positivum saltem logice quod potest veluti contradictorie opponi extremo negativo. Verum haec solutio facili negotio impugnatur possunt existere simul corpus, locus, et destructio corporis interiecti quin existat corpus in loco, ergo haec negatio seu destructio corporis interiecti non queunt ponere corpus formaliter in loco Cordubensi, ergo non est ad rem.

112 Probat amplius nam si dum sum hic Hyspali ponat Deus destructionem cuiusque corporis interiecti inter me et Cordubam, adhuc non ero Corduba, ratio quia ponere formaliter destructionem cuiuslibet corporis interclusi non est formaliter ponere me in loco, ergo poterit stare ea destructio consequenter simul cum corpore et loco absque praesentia corporis ad locum.

113. Ostenditur tandem 3º potentia loco motiva debet habere aliquem terminum ad defectum; sed non est alius nisi positiva realis intrinseca mobili, quae debet distinguiri a loco et mobili. Maior est certa, nam experimur corpus defatigari et lassari motu, quod argumentum est aliquid patiente, et efficere, ergo debet concedi aliquis

tiq, positivus, huius virtus effectivus; sed bene pot esse loco ex tiq; q supponit produciq ante motu, nec mobile q a altera moveret ad secundum carendum; q aliquid distinctum a loco & mobili.

Confirmatur. Impossibile est dari denominationem novam nisi denovo detur aliquid productum, q ante non dabatur, rebus omnibus invariatis non pot resurgere nova denominatio scilicet q ipsum praesens tali loco cui non erat antea, q de novo debet aliquid produci; minor est certum principium: etenim denominatio insurgit ex forma & ex iis que sufficiunt ad denominationem; que si adsint impossibile est non esse denominationem; igitur si haec denominatio antea non apparebat, aliquod constitutivum deficiebat, sed non nisi localis praesentia; q haec distincta est.

Cap. 2. Quaedam deducta ex dictis

Deduces primo Ubicationem esse entitatem positivam; hoc directa ivum aperte evincitur ex primo et 2° fundamento ex discursu ex cepto, nam ipsa potentia loco motiva seu vere effectiva debet terminari ad aliquam entitatem positivam. Deduces 2 hanc esse accidens modale, esse accidens omnes admittunt cum ipsa nec sit forma substantialis absoluta, nec materia, nec unio, q aliquid productum praeter compositum. Esse modalem entitatem negabit Arriaga; qui singulariter opinatus est praesentiam hanc esse quoddam accidens absolutum. Sed Arriaga impugnatur facile. Etenim de ratione

bitatis modalis et ligari essentialiter huic subiecto, quod modificat, sed ubicatio ligatur essentialiter se ipsa subiecto quod modificat, ergo est entitas modalis.

16. Maior est certa; haec enim est specialis ratio modi ~~substantiae et ipsi proprii unionis~~ ut se ipso affigatur subiecto, sicut est propria unioni substantialis et sui ipsius unione ad extremum, et eadem ratione est entis absoluti fundare ... Minor probatur. Ubicatio est ratio formalis actu ... cum entis modalis ... collocanis subiectum in loco; sed implicat intelligi rationem formalem locantem actu subiectum in loco, quin intelligatur subiectum locatum: sicut implicat intelligi sessionem sine subiecto sedente, aut curvitatem sine quantitate curva, ergo ubicatio ligatur essentialiter subiecto ubicato, ergo essentialiter est modus. Hoc enim intelligitur a nobis nomine modi, ut dixi, sicut repugnat etiam divinitus unionem separari a subiecto, eo quod sit ratio formalis se ipsa unita subiecto: similiter repugnat divinitus ubicationem separari a subiecto, quia se ipsa est ultima ratio affigens subiectum huic determinato spatio.

17. Deducitur 3. Non posse aliquod existens omni ubicatione spoliari, et hoc nec divinitus; ratio huius est, quod haec denominatio, sum Hyspali, afficit essentialiter tanquam rationem formalem ubicationem, quod clare deducitur ex communi fundamento. Destruitur enim me esse Hyspali, in ex destructione mei, aut loci Hyspalensis, ergo ex destructione ubicationis, quia haec erat forma intrinsece constitutiva huius denominationis sum Hyspali. Ergo repugnat esse hanc denominationem sine illa forma. Sicut ex eo quod albedo sit ratio formalis constituendi album, repugnat esse album sine ratione formali, similiter repugnat corpus existere sine aliqua ubicatione.

Deus &c. subbj. produxit p. diuersam actis, atque ubicatio ut ex se patet. Ergo actio productiua subbj. poterit differre et existat subbj. sine ubicatione, et ergo neq. creatura distinguitur a Deo, et sic nec creatura potest existere sine Deo: ubio distinguitur realiter, et ubicatum nec creatura pot. esse sine actione. Ergo non bene arguitur a distinctione reali utriusq. entitatis ad solitariam existentiam. Vr ge: prius est subiectum existere quam esse in loco, ergo diuinitus poterit esse sine loco intrinseco. Distinguo antecedens prius est ratione subbj. existere quam esse in loco, transeat ante, prius est realiter, nego ans.

118

Prioritas nam oritur compositum cum simultaneitate reali, ut ergo dixi. Deduces ubi habere suas causas, materialem, vel subiectiuam, hoc est subbj. ipsum quod intrinsecè afficitur ab ubi. Et cum sit forma accidentalis est: formalem nullus, etenim ubi est seipsius affixio subiecto, et ubi est essentia affixa, finalem, locare corporis in spatio extrinseco, hic est finis ubicationis; habet etiam causam efficientem, hoc est principium quod mouet corpus, vel naturaliter, vel violenter quod ubi succesiuum deo quod est permanens, si violentus producens uiolente corpus retinente extra locum naturalem, ut quando manus tenet lapidem in aere, manus producit ubi lapidis. Si vero ubi sit naturale, procedit a proprio subiecto.

119

Hinc iterum deduces uarias ubi diuisiones nam aliud est corporeum, quod est commune corpori unicuique habens esse per alicuius dimensionis; aliud

Ubicandi entibus corporeis dum naturaliter existunt. Aliud spirituale quod caret partibus dimensivis. Aliud est permanens, quod est forma quamdiu permanent in loco, aliud successivum et hoc habet partes successivas quarum una existit post aliam, et per eas respondit singulis diversis par[ti]bus spatii percurrendi. Aliud est ubi circumscriptivum, et aliud definitivum. Illud est forma quam omnes partes subiecti respondent omnibus partibus loci, et singulis singulae par[ti]bus loci. definitivum est ratione cuius subiectum secundum se totum est in toto spatio, et in qualibet parte spatii ut existit Christus Dominus in Eucharistia, et anima rationalis in corpore.

20 Aliud ubi aliud debitum naturale, et hoc est indebitum [...] aliud debitum naturale attenta ipsius natura et perfectione; aliud naturale et hoc debetur subiecto, attenta simpliciter ipsius natura et perfectione. Difficultas est utrum omnia ubi permanentia sunt eiusdem speciei, et similiter omnia successiva ad[...] habent eandem speciem affirmant ingeniosi [...] quez tomo 1 [...] [...]am partium disp[utatio] [...] sed ego existimo Ubicationes diversificari specifice per diversitatem subiectorum tanquam a signo, inquam, extrinseco, velut indicante spe[cifi]cas Ubicationes.

121 Et est ratio huius resolutionis quia Ubicationes sunt rationes ultimo constituentes subiecta in hoc determinato loco, quae essentialiter respiciunt, et a quibus essen[tia]liter et actualiter dependet, sed subiecta specifice variante Ubicationes variari necesse erit. Nec recursus est ad locum extr[...]

eo q[d] sæpe mutetur, innarrata ubicatione, quæ ceruitur in ... à qua deficit superficies obtinens immota ... ; ergo à contra circumstantis obtinenti, nequit petit speciem ubicationi, unde.

Si subiectum ubicatum secernatur ab alio sola numero, ubicationes solo numero discrepabunt. Sunt qui crediderunt ubicationes variari materialiter quando subiecta sunt eiusdem rationis, superficies vero distinctæ specifice: verum de hac distinctione materiali iudicium in Meth. Deo parte ... Rogabis tandem utrum ubicatio oculis percipiatur, negat Kardinalis a Lugo: si enim ubicatio oculis perciperetur, quis auderet negare ubicationem, contra quod oculi evidentes clamant. Dicendum igitur est solum mediate percipi, quatenus scilicet colorem videmus, et inde quasi abstractive ubicationem intuemur. Quo ... enim modo percipimus obiectum in hoc loco, modo in alio: unde colligimus obiectum hoc ab illo distare, dari quoque aliquam rationem fundantem eam distantiam.

Cap 3 Conat. aduersantium.

Dicuntur 1.o Sufficienter intelligitur motus localis sine aliquo termino producto per motum, ergo non datur ubi distinctum. Probatur ans. Si navis, v.g. moveatur ad terram per aquam

nihil aliud moueri quam dari minus et minus extensionis aque inter nauim et terram; sed quod detur minor et minor extensio aque inter nauim et terram non est productio alicuius intrinsecum in naui; ergo sufficienter intelligitur motus sine aliquo termino producto. Respondeo nego antecedens. Ad probationem nego maiorem: nam licet ad motum nauis versus terram sequatur ea minor distantia: tamen in illa non consistit ratio motus, haec enim est productio successiua noue ac noue ubicationis. Quod autem ea minor aque extensio non sit motus exeo conuincitur, quia non esset maior ratio cur diceretur moueri nauis, quam terra: et utrique interponatur minor et minor et minor distantia aque; ergo si ea minor distantia esset motus terra moueretur, que in aeternum stat.

125 Obijcies 2°. ubi producitur a corpore ubicato, sed hoc ipso per ubi non est corpus in loco, ergo illud non exigitur, ut sit corpus in loco, maior supponitur, minor probatur minor: hoc ipso quod ubi producatur a corpore debet prius intelligi corpus approximatum loco, approximatio autem se tenet ex parte actus primi; sed intelligatur approximatum loco, iam intelligitur corpus in loco, ergo si ubi producitur a corpore, hoc ipso non requiritur ut sit in loco.

126 Confirmatur. Corpus ante quam operetur debet esse alicubi; ergo antequam operetur est in loco; ergo ante productionem ubi, est in loco; non igitur per ubi. Respondeo negando minorem. Ad probationem dicas approximationem esse conditionem requisitam ex parte causae non ex parte effectus, ut late probabimus disputatione de principio ad librum 2

& ē in loco s effectui, n̄ requirit approximatio ex q̄ lo- cū, n̄ n̄ potest causa dici proxima aut remota effectui q̄ n̄ ē, sed debet dici proxima aut remota passo, & enim passum est corpus ipsum q̄ locatur semper est causæ proximæ quæ n̄ distinguit ab ipso passo, Unde antecedent[illegible], n̄ debet cor- pus ē in loco quia nulla requirit approximatio loco, [illegible] pote- [illegible] n̄ ē passum, q̄ autē corpus n̄ operet nisi sit in loco intelligitur de instanti reali in quo est actio. Implicat q̄ Corpus operet realiter nisi sit in loco, ideo in eo instanti reali in quo res producit causat eius ubicatio. Ex quo pa- tet negandam ē minorem illius probationis, requirit sci- licet approximationē loco vestiti passo.

Ad probatio nihil evincit. Etenim prioritas subiecti quod causa est ubicationis solum est nativæ. Obijces 3.º positis passo loco & loca- to, et eorum indistantia dabit q̄ q̄ requirit ut res sit in loco, [illegible] superfluit ubi intrinsecum. Probat antecedens. Hæ denominationes corpus vestitum, vestibus circumvectum sunt quasi locales, sed hæ intelliguntur sine modo aliquo in- trinseco, [illegible] solam extrinsecam denominationē, [illegible] corpus ē in loco, potest intelligi per locum, & corpus addita indistantia sine aliqua intrinsecā denominatione.

Ad hoc: positis illis tri- bus, intelligitur hoc corpus distare ab illo, [illegible] illis tribus intel- ligitur ē in loco distanti ab illo. Probatur ans. nam si aliquid conferet maxime ubicatio, qua corpus hoc dicatur distare ab illo, sed hæc n̄ requirit, Etenim ubicatio ista. distribu-

indistare a loco et corpore quod ubicat sine alia entitate superad-
dita, sed per se ipsam. aliter dabitur processus infinitus, et ipsa ubica-
tio diceretur proxima per aliam ubicationem, quod ridiculum est. Igitur sicut
ubicatio dicitur indistans a loco et locato per seipsam, similiter
corpus locatum poterit distare ab alio per seipsum, quod positivum
his terminis supplet ubicatio.

129 Maior docet. R. hoc uti argumento,
quod manifeste impugnat modum unionis ac admissum et quod
proponatur, posita forma et materia, et utriusque indistantia, fiet quod
forma sit in materia, quod non requiritur unio diversa ab extremis
cum utrumque uniatur se ipsa, quod similiter extrema poterunt se ipsis u[niri],
non mi. Rd. directe negando ant. Ad probationem dico exempla non
urgere, nam si esto co. quod corpus est indifferens, ut sit in hoc vel
illo loco requiritur aliquis modus quo determinetur: similiter ut
corpus sub hac vel illa veste determinata, requiritur modus
aliquis intrinsecus, quo determinetur, siquidem indifferens est corpus
ut hac vel illa veste tegatur unde negabis denominatur [illegible] est
omnino extrinseca, quo venit paritas.

130 Ad confirmationem nego ant. Ad
illius probationem concedo maiorem, et nego minorem. Ubicatio est ratio forma-
lis [illegible] corporis [illegible] et causans indistantiam, vel distan-
tiam ab alio. Ubicatio utpote ratio formalis seipsa ubicatur
ideo seipsa dicitur distare vel non distare a loco et locato. Sicut
unio seipsa unitur, et est ratio qua forma informat et subiectum
recipit quin sit danda unio unionis. Similiter dictum esto
de ubicatione. Nil perinde est in philosophia quam quod rationes for-
males habeant in se ipsis essentialiter id quod subiectis communicant

Secundo denominat extrema unita, seipsa essentialiter e unio.

Oppones 4. Contendens enervare beatitudinis fundamentum nostrae: ubicatio non potest gaudere actus loco motivus, quod nullus est a rerum assumptus actus motus localis. Probatur antecedens: nam quaelibet potentia motiva est potentia vitalis, cui necessario debet correspondere terminus vitalis; sed ubicatio non est terminus vitalis; ergo ubi non potest esse terminus motus localis. Probatur minor: terminus vitalis, qui est homo, physicalis aut corporalis; ergo ubicatio non est terminus vitalis. Confirmatur 1o.

Implicat dari actus, cui non assignetur specificativus; sed actionis loco motivae solus esse potest specificativus terminus vitalis; quod cum hic non assignetur, non est possibilis actio loco motiva. Confirmatur 2o: motus localis est successivus; sed ubicatio non est successiva; nulla enim designabitur ratio cur mobile simul acquirat totum locum et omnes partes ad singulas illius partes; ergo ubicatio non est terminus motus localis. Confirmatur 3o: sicut intellectio est terminus actionis intellectivae, similiter motus deberet esse terminus actionis loco motivae; sed hoc est falsum: alias dum ego quiesco movere haberem terminum sive ubicationem; ergo.

Respondeo nego antecedens: ad probationem respondet satis probabiliter Arriaga actus loco motivus non esse formaliter vitalem, sed solum a principio, quatenus in eo subjectum esse radicaliter vivens gradu vitae appetitivo. Unde licet principium sit vivens, ipsa actio potest non esse formaliter vivens, quae si vivens non est, nihil mirum quod illi non correspondeat terminus vitalis.

Vel dicas vitalitatem actionis non sumi ab specificativo extrinseco, sed a principio, ex eo quod assumit praedicatum immanens: unde poterit terminus esse non vitalis, et ipsa actio vitalis est. Et ut fiat satis primae confirmationis distinguo majorem. Implicat dari actus cui non designetur specificativus

intrins., concedo maiorem, cum non designet extrinsecum omnino maiorem: distinguo similiter minorem et negant ultimam consequentiae; casu enim quo non designet specificativum extrinsecum solum fiet non dari signum extrinsecum ex quo colligatur species actionis, vel ex quo quasi manuducamur ad speciem percipiendam; quod refert non adesse tale signum. Si vellet satisfacere 2ª parti solutionis, designabit terminum actionis velut specificativum, seu signum speciei actionis; sed negabit actionem formaliter unitatem.

35 Ad secundam confirmationem concedo maiorem et nego minorem nam simul et successivum pariformiter ubicatio et successiva fiunt in motu pars succedit parti ita similiter in ubicatione una succedit alteri, una sequitur post aliam. Ad ultimam confirmationem dices actionem ipsam dici motum in sensu philosophorum, tunc actionem non dici motum, sed dici id a quo motus terminatur.

Disputatio 9ª

De Vacuo et motu per illud

Cap. I. Vacui definitio, et difficultates aliquot erga illud

36 Vacuum trifariam solet accipi; 1° improprie et vulgari modo, sic vas nullo liquore occupatum dicitur vacuum, eo quod careat corpore denso, licet occupetur raro, scilicet aere, 2° negative pro carentia corporis, et sic supra caelos concipimus immensam quandam inanitatem, quam philosophi vocant spatium imaginarium quod quia

quod q.a absolute nihil est explicamq. per absolutq. carentiq. cuiusq. corporis.

Tertio accipit. pro re, prout apto repleri, non tn repleto, qualis foret vas, cuius ultima superficies concava nihil actu, nec aerem contineret, et ita definiunt Aristh. hic textu 57. Locus nullo repletq. corpore, sed aptus repleri, vt in exemplo vasis proxime posito. Vacuum differt ab inani, q.a inane non dicit suprficiem verq. et realem, et hanc importat vacuum; differt a repleto, q. hoc adferet possibile locatum: vacuum vero locati carentiq.

Naturq. abhorrere vacuum concorsi omnes philosophorq. sunt, et illam suadent mirq. experientiq., qq. sentitq. ratiq. naturq. ad illud vitandum. Primo si aerem adtrahas ex fistula aquis ex altera parte immersa statim ascendit aqua contra naturalem gravitatem consitans aerem, ne extracto fistulq. superficies intima maneat vacua. 2o nullamq. potes latera follium moveri nisi aperto orificio, ne intima superficies maneret destituta omni corpore. 3o cucurbitulq. medicq., vulgo las ventosas, aegroti corpori applicatq. adtrahunt carnem et ratio est, quia erant aere calido repletq., et ideo rariore, postq. vero aer remittit calorem succidente frigiditate aer constipatur et occupat minus spatium, quod ne vacuum relinquatur caro attrahitur. 4o In tabula plana aqua superimposita: nequit ab aqua simul secundum omnes eius partes separare, quia aer simul ingredi nequit ad occupandam totq. superficiem aque, quq. a tabula repleat.

Eundem sit hic naturq. ratiq. ad vitandum vacuum non parum defatigant Doct. in tradenda ratione, cur natura tantopere abhorreat vacuum. Spinula hic post impugnatas rationes

exhibitas ab Arriaga et alys, hanc scribit; nam quae madi me pari amica est, et unioni, naalem quandam adhaerentiam in corporibus possuit, qua invicem petunt et obliquam: nonq dem hoc corpus illi determinatum, sed hunc vel illi; et haec est ca ut moneat adquirendam adhaerentiae cum causat vacuum. Sed hic Doctor ordinem huius obliquitatis et adhaerentiae sine fundamento inducit, nec explicat qua ratione duo entia abso luta substantialia ut aqua et lea petant invicem adhaerere et aliqua unione reali uniri.

40 Omnium rao haec est verior: omnia corpora sublunaria indigent influxu caelorum ad sui conservationem et ab eadem dependent uti docuit Aristot. in Meteoris lib. 6. Cap. qui influxus impediretur causato vacuo. Hoc probatur omni... Agentia naturalia non possunt operari in distans quin ope rentur in medium, in vacuo scilicet vacuo; ut pote quod nihil est non potest fieri operatio qualitatis influentis in corpora def fectu subiecti; quod si causaretur vacuum impediretur influxus caeli in corpora sublunaria, et haec est causa cur natura conentur cor pora sublunaria vacuum impedire

41 Opponit Arriaga. Licet per ea cum non possint accipere influxum, acciperentur tamen per cor pora lateralia; ideo quae corpora sub caelo non defraudarentur debito influxu. Sed contra quia haec corpora lateralia forte non essent sufficienter obliqua corpori respondenti vacuo; et si sint obliqua non erunt undique obliqua distanti vacuo, nec sufficient corpora lateralia, ut corpus vacuum recipiat influxum. Ergo male apprehendit quomodo agentia operentur per lineas obliquas

Ut essent Corpora lateralia; ergo ut corpus susciperet influxus derecte, statim replendum erat vacuum.

Cap. 2 Quis possit creare vacuum

Certum est vacuum non posse esse naturaliter, vel quia id repugnat exigentiae rerum naturalium, ut in medio productis experimentis testificantur; vel quia obstat decretum Dei extrinsecum quo ab orbe condito prohibuit ne sit in natura vacuum.

Rogatur 1.

1. an divinitus possit Deus causare vacuum? affirmative respondent omnes, et adhibent rationem, quia Deus ut auctor naturae operari potest et supra exigentias naturae, quare valebit annihilare totum aerem huius aulae et negare generalem concursum, ut alia corpora vel ascenderent, vel descenderent vacuum repletura, et esto non subtraheret Deus concursum, aer successive descenderet ut repleret vacuum, exque saltem ad brevi tempus daretur vacuum, ergo non repugnat a Deo causari

Rog. 2.

2° Utrum Angelus possit creare vacuum? negant PP. Conimb. hic q. 3., tum quia id est contra naturae ordinem, quae invicta est a solo Deo., tum quia eam absolute posset variis agentibus naturalium esse vacuum quod falsum videtur. Etenim vacuum censetur ab omnibus opus miraculosum; igitur Angelus non potest vacuum causare.

Alii probabilius affirmant Angelum naturali virtute posse causare vacuum: ita docent Arriaga. Avorsa. Albert. Hosy

ratio e qª Virtus Angelica videt superare virtute, qua aer (idem dic de quocumque alio corpore) resistet vacuo; ergo poterit illud causare. Pbo ans, nam illa resistentia, aeris finita et limitata est, igitur virtus omnium Angelorum collecta poterit superare resistentiam cuiuscumque corporis impedientis vacuum. Confirm. Si extra celos sit mane illud quod vocant spatium imaginarium, ibique sint duæ tabulæ planæ strictæ inter se, poterit Angelus alteram elevare, quænam repugnantia in hoc? Sed elevata suprema tabula erit inter utramque vacuum, corpus scilicet privatum locato, ergo Angelus secundum vires naturales poterit causare vacuum.

46 Cum hic stat numquam Angelum re ipsa causaturum vacuum. Nam Deus oc[illegible] denegabit cuicumque creaturæ, sibi que servabit facultatem immutandi naturæ decursum, et illud ad Hebræos 2° n. n. Angelis subiecit Deus orbem terræ. Igitur absolute numquam causabitur vacuum a virtute Angelica. Ad rationem oppositam respondebis Angelum non posse invertere rerum ordinem, attenta ordinatione Dei et illius decreto, attenta vero natura secundum se et viribus Angeli illum rerum ordinem [illegible] censeretur miraculum, quatenus [illegible] [illegible] creaturæ talia causare, non respectu naturæ secundum se et potentiæ Angeli. Ex quo absolute et simpliciter causalitas vacui non esset miraculum. Sed solum secundum quid diceretur opus miraculosum: ut si Angelus contra suum motum moveret celos de occasu ad ortum non hoc ipso censendum miraculum simpliciter.

Oppones contra haec 1.° Caelum Empyreum dicitur esse quadratum ut sonat verbum Apocalypsis: Civitas in quadro posita est; primum mobile est rotundum, ergo in angulis inter caelos dabitur naturaliter vacuum. R.° duplicem esse in quolibet caelo superficiem: concavam unam sive intimam, alteram convexam seu extimam; quâ certa doctrina distinguo maiorem: Caelum Empyreum est quadratum per superficiem convexam sive extimam, concedo maiorem; per concavam sive intimam, nego maiorem. Concava superficies debet constitui rotunda ut facilius ultra capacitatem reliquos orbes quos continet, et ne detur circum vacuum in angulis. Etiam probabiliter respondent non nulli theologi admittendo concavam superficiem esse quadratam, nec ideo vacuum amplexantur; censent enim angulos illos repleri aquis quae supra caelos esse non sine fundamento tuentur.

Oppones 2.° possunt duae tabulae perfecte planae esse inter se valde vicinae, et taliter se tangentes, ut nihil prorsus sit interpositum ad utramque tabulam; ex qua hypothesi, sic suaderi potest vacuum naturaliter causari: Si una earum tabularum separetur ab altera simul et secundum omnes suas partes, dabitur vacuum; ergo hoc non repugnat per naturaliter. Probatur ant., spatium quod est inter duas tabulas non potest instantanee ab aere alterove corpore repleri, sed successive per motum; atqui si ita eveniat saltem ad breve tempus dabitur vacuum, ergo possibile est naturaliter.

Plures existimant durante hoc argumento posse naturaliter existere vacuum, et propterea non nunquam

Spinula cedit. Ad 2um tabulas illas non posse simul et secundum totas suas partes separari, sed successive, quemadmodum fuerint conjunctae. Hanc doctrinam suadet manifesta experientia. Si supraponatur aquae tabula plana experimur non posse simul trahere secundum omnes ejus partes divelli; et si vis, impenditur, trahit secum aquam. Igitur idem dicendum est de duabus tabulis, quae inter se eadem hic ratio.

Cap. 3. Qua virtute repleantur corpora ad replendum vacuum.

50 Cum evidens experientia moneat corpora moveri ad vitandum vacuum inquirimus de virtute effectrice hujus motus, erga quod sunt duae sententiae. Prima PP. Conimbricensium cap. 9 q. 1. art. 4 et Aubii tract. de non. vacui q. 1. art. 19 quae asserunt talem motum effective procedere a virtute intrinseca et innata corporibus. 2a Murcia q. 9. physicorum disp. 2. q. 1. et aliorum tendentium talem motum oriri ab extrinseco, videlicet ab illo, quod movet corpus, in cujus locum aliud succedit, aut ab ipso corpore quod movetur, quod quidem habet atractivam virtutem corpori contiguo.

51 Ego arbitror 1o aliquod agens extrinsecum movere corpus ad replendum vacuum. Probatur experientiis adductis nam pueri elevant magnum pondus corio humectato supra posito et tamen illa ponderositas lapidis non movetur a se, quia sic non cederet lapis ille, cui adhaeret tenaciter corium a se ipso sursum elevari, movetur ergo a puero elevante corium. Similiter 2do quia fistula vel atraheret aerem et aquam sentit pondus aquae si autem non moveret aquam sursum nullum sentiret pondus.

Respondent

aliquā difficultatē, quam q̄s sentit in atractione aquę oriri ex resistentia aquę ad motum aeris; qua resistentia deuicta illico natura sua virtute, aqua ascendit; sed cōtra ergo si aqua ascenderet sua natura virtute in ascensu aquę nullā sentiret difficultas, atqui magna sentitur, etiam post deuictam resistentiam; ergo signum ē aquam moueri et atrahi non a sua natura et intrinsecā virtute duntaxat, sed etiam ab atrahente. Quanta sit difficultas experitur q̄ sugat per os fistulam; ergo si vincit illā difficultatē uincit q̄ā imprimit motum.

Arbitror 2° In ipsis corporibus dari virtus motiua ad impediendū vacuum, qua utantur q̄do n̄ pot̄ cōmode assignari agens extrinsecū, a quo moueantur. Probatur, quamq in multis euentibq assignari nequit extrinsecū mouens ut in cucurbitulis medicis, ubi attractio et eleuatio carnis n̄ pot̄ tribui alicui agenti externo, similitr si successiue Deus, aerem qui est in media regione destrueret incipiens a superiore inferiori, certe moueretur aer primus huius et infimę regionis ad occupandū vacuū q̄d aer destructus relinquit, quoniam id eē opus ad bonū ipsius aeris, tum terrę et aquę moueretur, q̄ aer rarefacceret.

Hanc eandē naturę virtutē in aere dari suadet altera experientia, motus lapidis deorsum ē in principio minus velox quā in medio et fine, cuius nulla potest reddi ratio experientiā nisi q̄d partes aeris natura sua virtute accurrentes ad replendū vacuum q̄d lapis relinquit, imprimunt lapidi aliquem impetum, q̄ impetus continue augetur et accedant [illegible] aeris

Velocius et velocius quo magis lapis velocius descendit: si autem aer asi non moveretur eodem modo lapis descenderet in principio et fine descensus.

Sed dubitabis 1. an haec virtus sit distincta a gravitate et levitate corporum naturae? et secundo, an haec virtus sit naturalis? circa primum inveniunt Conimb. et virtutem distinctam: alii et Fabrio et Alb. c. 6. dicti 1. physicorum videntur affirmare esse eandem. Censeo vero similius in corporibus gravibus esse eandem cum gravitate et cum levitate in levibus. Ratio est: nam gravitas et levitas tributa sunt corporibus ut se moveant ad loca opportuna et commoda, ubi se conservent, et alio quae occupant impediendo vacuum est opportunum ut se conservent fruendo caelesti influxu, ergo frustra ponitur alia virtus motiva praeter gravitatem et levitatem.

Haec ratio licet non habeat facile omnibus evenientibus, in quo declinatur vacuum, quoniam elevatio carminis in cucurbitula medica non videtur conservare ad sui conservationem, quae enim bene conservaretur ab anima licet non impediret vacuum, dicendum est [illegible] aliquomodo ordinatum ad bonum universi, quoniam bonum universi est perfectum et ordinatum, et in eo requiritur maxime unitas et ordinatio ut melius fruantur caelesti influxu. Circa

secundum, eandem assero. Hunc motum esse naturalem quoniam ordinatur ad bonum universi ad conservationem propriae naturae cuiusvis corporis; ad aut est naturale universi ad conservationem propriae naturae videlicet calefactio aquae sit in illa quae est contra conservationem propriae naturae, absolute est aqua violenta eo quod est contra propriam bonum universi absolute est aqua violenta eo quod est propriam conservationem et potius deservit aquae destructioni, quam si aliquando stringe

aer corpus corruptio ex occursu ad impediendum vacuum; id foret per accidens, nec proinde desineret motus esse naturalis, sicut naturalis est motus aquae deorsum quamvis reperiat ignem aquo destruenda est. Id quod praeterea quod per accidens est illi occursus

Cap. 4. Sitne possibilis motus in vacuo?

Petrus lib. 11 physicor. cap. 12 asserit nullum corpus in vacuo moveri posse localiter, vera tamen et omnium fere sententia est talem motum in vacuo posse contingere. ita D. Thomas ad hunc locum lect. 12. Scotus in 2° distinct. 2a q. 9. Conimb. ad cap. 9. q. 5. et communiter. Et ratio huius est quia nulla involvitur implicatio in eo quod homo positus supra coelestem Empyreum globum, isthac et illac discurrat, Angelus imprimat impetum iaculo extra mundum posito, quaerat lapides quoquoversum volitare; sed in his casibus dabitur motus localis, Localis, inquam, non quoad locum extrinsecum si nullus supponatur; sed quoad intrinsecum nempe ubi successivum

Sed hic advertenda sunt pauca

1° Res graves et leves non posse se movere motu recto naturali eo quod motus rectus naturalis aut est sursum, aut deorsum, id est, a centro vel ad centrum; ad quem in dato vacuo omni ex parte nec daretur sursum nec deorsum, nullum quod foret centrum, igitur non posset in eo fieri motus rectus naturalis. Secundum corpus grave, ut lapis, positum in vacuo extra coelum perpetuo quiesceret nisi ab agente extrinseco cieretur, eo quod nullum ibi datur

centrum quo ferat. Sextum a quolibet ad quod virtute motiva potterit posset in eadem ... agitari alibet corpori, quod admodum parvum mobile, si supra se non haberet Empyreum ab Angelo circummoveretur ... modo. Ergo Corpora intramun di possibus in vacuo intra mundum moverentur naturali motu sursum aut deorsum in vacuo ad illud impediendum. Praecipua

59 difficultas est an hic motus localis factus in vacuo fieret in instanti seu in vero tempore. Arist. hic a textu 72 ad 75 docere videtur in momento locale motum foreperagendum, cui assentiunt scriptores multi. Contraria tamen sententia est omnino vera, quam sectantur D. Thomas Angelicus hic textu 74 Conimb. q. 5 a. 1 et alii, et est communis et fere certa doctrina.

60 Probatur 1°. Si posset aliquis motus in vacuo peragere in instanti, maxime quia nullum est medium quod motum resistat, sed haec ratio nulla est; ergo motus in vacuo non fieret in instanti. Probatur minor, tum quia est difficultas, maior ... ad nullam. 1ª quia successio motus non provenit a tempore medio, sed etiam ex ... extremorum, vel statim, si corpus ... vacuum intrisit, vel ... si nullum mediet corpus. Clarius ex diversis ubi impossibilibus, quae necessario debet habere mobile prius quam veniat ad terminum, quae non potest habere simul successione. At quod successio non potest esse in instanti, instans non caret partibus succe ssionis, praeterea quod est indivisibile quod successione, ergo ratio illa nulla est. 2°. Si ratio illa valeret, quaeque suaderet motum caeli fieri debere in instanti, cum caeli quippe motum nullum medium

resistit; sed hoc evidenter falsum, et caeli motus integer circularis duret 24 horas, quod et illud ex quo sequitur.

Probat 2° ratione PP. Conimbricensium. Si constituatur in medio spatii vacui columna 20 palmorum, descendat quodlibet grave unius palmi, extra columnam, non potest in eodem puncto sui descensus esse simul extra primam et 2dam palmariam columnae: item extra 3tiam decimam, et 20; atque pluribus locis inter se distantibus simul adaequaret; eodemque momento simul occuparet totum spatium 20 palmorum; quoniam secundo eodem instanti est in primo palmo et simul in secundo, simul in tertio ac ceteris occupat 20 palmos; at impossibile est quod corpus unius palmi realiter occupet 20 palmos, ergo motus in vacuo non fieret in instanti.

Quarta ratio quam vidimus nobis refragari veteri refragatur, sed dumtaxat agunt de philosophos qui totam causam velocitatis et tarditatis referebant in medium: 1a quoque optime arguit ex duabus experimentis, quas admittebant: nempe datur vacuum, et causa velocitatis aut tarditatis, in motu, est medium parum vel multum resistens; ut exponit Arist. hic textu 74. nam quod tarditas in motu, ex virtute debili, aut debiliter agenti movere mobile; et velocitas ex motiva virte robusta, quae in breviori tempore ponit plures partes motus.

Ad 2am veritas tandem aliquando etiam quem ex medio, quod cetera sint paria; si videlicet motiva virtus sit equalis et media in

equali: Vnus rarus, alius densus; velocior erit motus per me-
dius rarus, tardior per medius densus

TRACTATUS

In librum 3 Physicae auscultationis

Hic Aristoteles agitat tum de motu in communi, tum de varijs illius speciebus. Praeterea diligenter inquirunt capita eorum quae desumuntur da distinctione motuum, nos plura ad hunc librum pertinentia quibus prioribus iunximus, et praesertim inquisitate de termino a quo et termino ad quem motus et mutationis eorumque. Inter plura docemus circa actionem eductionem et causationem, motu actionis a passione. dabimus hic quae ad instruendum auditores sufficiant, si forte plura non fuerint tributo temporis angustiae.

Disputatio 1ª

De Essentia motus in communi

Cap. 1. Motus definitus, et expositus

Licet quidem de motu exponere, cum in plurimos ordines generam, non est facile eius naturam exponere definitione exponere: nec ullam vidi, quae in infinitis verborum involucris non tenebricat. Motus est id quo subiectum movetur. Subiectum in suo termini Aristoteles dicit mobile: causa vero efficiens dicitur movens: ex quo mobile est subiectum quod patitur motum et ab eadem actione a qua dicitur causa movens dicitur subiectum motum id est patiens motum. Ex hac eadem descriptione motus ex parte sui subiecti dicitur passio et idem motus ex parte agentis dicitur actio. Unde idem est actio et passio, solum vero penes nomina discriminantur.

Doct[ores] Hominis definiunt motum ex Aristotele est actus entis in potentia, prout in potentia. Ecce definitionem parturientem infinitam confusionem motus dicitur actus, non absolutus sed modalis, ideo non effectivus absolute, sed secundum quid. Entis in potentia, id est mobilis quod patitur illum actum modalem id non quod recipit et patitur est in potentia ad actum quem patitur. Et materia prima est potentia et passiva sive subiectum patiens respectu productionis formae equi, est non motus actus quod dicitur motus vel actionis, et ideo est in potentia ad motum et vocatur ens in potentia ad patiendum vel sustinendum actum motus denominative a motu ab actione: hoc non tollit quod ens quia actu movet sed est agens, denominetur similiter a motu; non actu patiens, sed actu exercens actum, quia motus ad quem exercendum erat in potentia activa, et per motum ultimo actuatur sive determinatur.

Dices in denominat^e exprimit motus est actus entis in pot^a
tum in pot^a denotat subiectum, nam si mobile est idem ac
tus agentis dicendum erat motum in potentia, non in potentia. Mo-
tum duas causas denominat alteram moventis active,
actio ut denominat mobile patiens motum debet esse in pot^a mobilis
hoc non obstat quominus movens active denominetur ab eodem motu
sicut verum est motus est utriusque ratio determinantis eaque, sic verum
est esse id quod denominat eaque actu moventibus; Dices

4 Dicitur entis in potentia,
sed in pot^a erga hanc particulam si insinuet. expositio quam
plures confusioni deserviunt non utilitati. Communiter existimant mo
tum bene probatum et licet [illegible] affectum mobile manere adhuc
mobile in pot^a ad ulteriores partes: et adeo dicitur actu entis in
pot^a [illegible] in potentia, sed mihi displicet haec expositio, quia Aris
toteles non solum loquitur in ea definitione de motu successivo ut postea
probabo, sed etiam de instantaneo, hoc autem non fit per partes
sed totum simul. Igitur sic interpretaris facilius hanc particulam.
Pri

5 ma pati humanae intentionis actus entis in pot^a, loquitur de capacitate
subiecti ut patiatur eius motus, qui forma est et effectus physicus subiecti:
quae totus sumitur [illegible] illa reduplicatio
facit hunc sensum: quanto motu praecisse et sumpto subiecto
adhuc subiectum manet in pot^a [illegible] in potentia non ad eundem mo
tum sed [illegible] motus ipse, scilicet actio producta
equi efficiat mobile videlicet manet adhuc mobile in potentia
ut efficiatur [illegible] eius, in eodem mediante receptio

6 Quamvis

modo instanti realr intelligatur subiectum patiens formam et unibus formae; altera pars non intelligit formam dependere a subiecto per motum, quo intelligatur instans subiectum media unione quo motus hic actio remota a subiecto relinquit subiectum in potentia in ordine ad terminum motus sive formae.

§ Etiam quia satis probabiliter indicent [illegible] reduplicative quod in potentia reliunt denotare motum non debere esse actum patientis [illegible] materialiter ad illius formae, sed formaliter debere correspondere potentiae ut tali. Ex. c. igni competit calor: actus hic caloris non competit igni, ut causa productiva est alterius ignis, in ordine ad hoc munus producendi materialiter debet calor: ignis ut causa productiva alterius ignis formaliter petit actus, qui est de linea verbalis actionis, ita aiunt sensisse philosophum quod voluit motum esse actum potentis ad lineam potentiae quam primo terminum exercet, et non materialiter se habentis respectu [illegible] taliter; sub tali priori exponitur esse mei principii [illegible] entitatem.

Dubitatur an haec definitio motus conveniat non solum motui successivo, sed etiam instantaneo? Affirmative respondendum videtur. Ratio est quia Aristoteles solum motum definivit in ordine ad quem explicatur naturam, et ratio habet rationem, sed non habet rationem in ordine ad mutationes instantaneas, et non principium. Et ratio motus, quem haec definitio competit motui instantaneo. Et probatur, generatio substantiae, quod [illegible] est mutatio instantanea, sed generatio substantiae reputatur ab Aristotele 3 textu 6. inter motus quos definivit; ergo definitio haec adaeq

batur optime motui momentaneo. Circa quod Abbletur non esse

dem motum ac mutationem rigorosam, etenim mutatio rigo

rosa praesupponit subiectum et carentiam formae quod non tranat subiectum

primitatem ad formam. Et qua stricta mutatione plura dixi sub......

hi lib. 1. motus ... ab Aristotele definitus solum dicit exer

citium virtutis activae ... praecipue ...

recto, actio ulla est productiva formae, et consequenter exercitium

virtutis activae, immo et passivae, et in subiecto non praeexistat forma

privatus; quod ad rationem motus non requiritur quod subiectum forma spoliatum

praesupponatur.

Et ... nam ut asseruit ... Commentator Aristotelis

... aliquando definit motum: motus est actus entis ...

... et ... quatenus tale est. In qua definitione nulla ...

... successio, quod motus potest optime intelligi sine stricta mutatione.

1o Inquires 1o ... motus definitio conveniat motui negativo

... scilicet quo subiectum mutatur ... ad illius privationem

... ... non ... convenire

... ... quod ... motui non ... nec tali

... definitio ... ... quod motus ... actus ...

... exercent ut ponatur in subiecto aliqua ... ...

in potentia ... in potentia; potius tendunt ut destruant sub...

... ... mutatio ... ... esse ... tales, non ...

... ... ipsi motum; transitus subiecti de ... ad ... formam.

mutatio includit ... ipsi motum; transitus subiecti ... ad ... formam.

Explicite et formaliter nullam ... actionis positivam ...

admisso ... mutatio esse rigorose tale, ... non imbibit aliqua

actio, ideo nec motus

Inquires 2° an motus ex sua ratione petat terminari aequaliter suae formae, qua mobile mutetur et in perfectione absoluta ad absolutum effectum: vel sufficiat ut motus denominetur absolute talis ut terminetur ad unionem formae subiecto. R° actum terminatum ad unionem dici posse motum. Probatur: si Deus conservaret calorem extra omne subiectum, et tunc postea uniret aquae, aqua procul dubio per illam mutaretur, transiret enim de non habenda forma ad illam habendam, sed haec positiva mutatio imberet rationem motus, quia non acquirit ut dictum motus potest dici forma. Probatur minor. Illa mutatio est exercitium virtutis activae producentis unionem aquae ad calorem, et passive recipientis actionem, sed habet rationem motus quia in ea mutatione inveniretur conceptus motus.

Inquires 3. an calor remissus dum acquirit novum gradum intensionis possit dici quod moveatur. R° acquisitionem illam posse vocari motum, et praedicari de calore moveri ad ulteriorem calorem; ratio est quia calor remissus respectu ulterioris caloris est actus entis in potentia ulterius perficiendi per advenientem qualitatem caloris; id hoc sufficit ad rationem motus, quia calor remissus acquirens novum calorem movetur ad illum.

Inquires 4. An motus debeat esse actio immanens vel possit esse etiam actio transiens operatione? Resp. rationem motus in omni re salvari in intellectione immanente, et aliis a principio recipiente producentibus sed quancumque mutationes positivas: quia exercitatur virtus activa.

per verum aliquem actum; et per quem vere aliquid producatur subjectum in trinis afficitur et extra in actione transeunte operante deter cata productione exercitur, et per ea aliqua subjectum afficiens; requirunt quae ad receptum motum exiguntur: sicut ignis producens calorem in aqua vere movet per actionem, et aqua per eundem calorem mutatur ab illa non habenda ad illam habendam. Quare alium nomine motus intelligi potest.

14 Praeterea Motus violentus absolute extrahens a naturali motu, sic lapis sursum motus dicitur violenter moveri. Et tamen circa lapidem movens transeunter operatur; ergo nomine motus non solum motus immanens, sed qui fit in alieno subjecto intelligi potest.

15 Hinc facillime divides motum generaliter acceptum in successivum et instantaneum. Ille est cujus una pars praecedit et altera subsequitur; ut cum quis movetur ut occupet locum per 20 passus distantem. Motus instantaneus est cujus omnes partes simul producuntur, ut si uno veluti ictu produceretur integra forma ignis. Rursus motus successivus alius est per se, alius per accidens; per se est cui realiter non potest afferri quod prius unam partem habeat alia, talis natura censetur tempus, successivus per accidens est cui potest afferri successio ut productio caloris quae aliquando post partes alias producit partes succedere: aliquando nullo resistente fit totus simul. Hinc scies, motum successivum, et instantaneum, posse distingui essentialiter, si reduplicative illos consideres: nam motus successivus ut talis affert coexistentiam partis alicujus, et ne partes aliarum. Instantaneus, importat omnes ejus partes, coexistentes simul. afferre unius, et simul negationem existentiae aliarum

et afferri oes ptes positiue existentes, si denominatis essentialiter differentes, altera negatis partibus continentibus, altera non ita.

Verum si videris possibilem utrumque motum, quo quidem motus denominatur aliquando poterunt distingui essentialiter, et aliquando non. Quando motus successivus, secundum possibilem, petat ab intrinseco successionem, distingui essentialiter ab instantaneo, necessario erit, extra distinctionem ab intrinseca exigentia alterius. Si vero ab intrinseco motus non petat successionem, non distinguetur essentialiter a momentaneo: poterunt enim illud quod afferatur in recto et denominabit motus aliquando denominari successivus et illud idem aliquando momentaneus motus.

Tandem dividitur motus in quatuor illius species. In generationem, augmentationem, alterationem, et locationem. Si terminus ad quem motus substantia producta dependenter a subiecto, motus dicetur generatio substantialis. Si vero quantitas dicetur augmentatio. Si vero terminus fuerit qualitas motus vocabitur alteratio. Et vero ubi motus terminaverit denominabitur localis. Verbis rerum has speciales in tractationes in lib. de generatione. Advertas vero inter motus hos servari inter se easdem oppositiones, et incompatibilitates, quas habuerint termini inter se; si motus fuerit quoad calorem et quoad alius quoad frigiditatem similiter inter se pugnabunt inter se quoad idem subiectum. Motus qui trahentur ad duas formas substantiales absolutas nequibunt naturaliter in eodem subiecto poni, eo quod formae se naturaliter ab eodem subiecto excludant.

Neque utrique duo motus locales versus duas partes oppositas Orientis scilicet et Occi-

dente, possint et simul in eadem sub[stanti]a realiter. Negant omnino; nam Homo qui realiter movetur ad Orientem simul accederet Orienti, et ab eodem recederet, quod realiter repugnat.

Opponitur 1° Communis difficultas. Dum enim navis versus Occidentem moveretur, homo deambulans in puppe navis, videtur moveri duplici motu ad se opposito, nimirum ad Occidentem cum pergit Navis, simul et ad Orientem de prora in puppim. Ecce motus omnino contrarii in eodem corpore. Non parum intulit difficultatis haec objectio: ad quam ita satisfiet. Si homo moveatur ad puppim minori velocitate quam navis ad Occidentem, homo recipiat motum minori velocitate, recedet ab Occidenti, et acquiret aliquem terminum ad Orientem. Si navis velocius moveatur ad Occidentem quam homo versus Orientem, sine dubio recedit ab Orienti et fiet proximior Occidenti.

Si vero homo et navis moveantur aequali velocitate homo retinebit eundem locum, quamvis pro eo oculorum intuitu moveri videatur. Ratio est quia homo impediret ne acquireret novum ubi versus Orientem ab aequali impetu Navis, quae cum versus appropinquationem intentam ab homine versus Orientem retardaret, qualis aequalis occidentem cum impetu navis. Unde si ratio ad unum staret, tanta alia longitudine traheret in Occidentem quam minime moveatur.

Nec negabis, si dicas, illum hominem lassari et fatigari in ambulando versus Orientem, in quo aliquid videtur producere: etenim motus plurimum datum impenderet in retinendo ubi et eodem retinendo; et hoc maxime defatigaret. Nec violentiam impacti motus;

recurrendum est ad anima rationalem quae in brachio dextro movetur ad ortum, et in sinistro ad occasum simul et semel, ut impugnes Thomae doctrinam: nam eadem ex modo indivisibilitatis essendi, taliter est in brachio dextro, ut secundum se totam sit in sinistro, et e contra. Ex quo efficitur

Ut in duobus locis inadequatis possit motibus contrariis agitari; aliter evenit in corporibus propter divisibilitatem. Disp° 2ª de actione et eiusdem ab agenti et termino distinctione. Cap. 1. Quid et quotuplex sit actio.

Disputatio 2ª De Actione, et eiusdem ab agenti et termino distinctione

Cap. 1. Quid, et quotuplex sit actio.

Aristoteles in hoc libro textu 22 ita definit actionem: est actus huius in hoc. Cui philosophi definitioni non est multum fidendum, nam ab eadem traditam pro sola actione eductiva: Actio vero creativa, cognita non fuit ab Aristotele ideo nec adeo, igitur actionem illa univocabilis effermaviam; est ita ultimo determinari causae [illegible] causandum [illegible] eductioni tum creationi optime adaptatur. Principium creandi, et principium causandi non possunt intelligi actu producentia, sine aliqua actione qua ultima determinentur, ut hic et nunc dorant causari.

Praenoscendum quantum est ex parte actus primi solum est ad producendum terminum producere. Adhuc pro hoc quod est posse terminum producere, non in

telligunt actu producere, quod indigent aliqua ratione formali, qua ultimo determinantur quae doctrina etiam in sua generalitate certa videtur, nam Deus licet ab aeterno, ab aeterno est principium potens producere mundum, id est habens ex se virtutem mundi productivam, constat ex fide non denominari ab aeterno actu producentem mundum; infero manifeste, quod aliquod attributum tunc de nominationi Deum ab aeterno actu producentem mundum deficit: hoc attributum non potest aliud esse, praeter ultimam rationem formalem: attribuentem Deum actu producentem mundum. Igitur operativa dicitur actio formaliter ultimo determinans causam.

 Ruris, actio determinat ultimo causam quae posita infallibiliter ponitur effectus, sed per actionem infallibiliter ponitur effectus, et non fieret sine effectu; quod formaliter ultimo determinari debet ad actionem effectum causandum est actio. Dixi determinari debet ad causandum, non ad efficiendum, nam efficere videtur signare influxum physicum, et non omnis actio est realitas entitati causanti per influxum physicum; differt interna et vere est physica, ceterum non causant per influxum; quod operari est causae extrinsecae; sed tantum per eam extrinsecationem. Unde causalitas causae intrinsecae licet dicatur et determinet ad causandum non trahat ad influendum.

 Possumus hic dividere actionem generaliter sumptam, in tot capita, quot diversa nimirum, scilicet in actus naturales supernaturales, successivos et instantaneos, augmentativos exaltativos, locomotivos, substantiales et accidentales, et extra usque quae ratione vix sufficientem petere notitiam ex tantum dicti, ex usque ad operationem divisionem huius materiae. Igitur actio divisa in genera ad 4 qua multa in libro 1 est productivus et creativus. Actio generat...

-tio rei dependenti a subiecto; quæ, ut apparebunt in suo genere aliis conceptu non dicit mutationem. Atque ergo ab æterno productio et dependentia terminata a subiecto genita est, dicendo ipse motum, hæc tamen actio dicitur non creatio, transubstantiatio etc. nam ad ... habet ad ... et ulterius ad primam similiter de generatione.

Creatio est productio rei ex nihilo, non penitus quia habeat ut terminus aquo ipsum nihil. Creationi quidem primum requisitum ad talem productionem sit ... Angeli creatum ab æterno vere necesse quod nil Angelum præcessisset positive ad eius creationem, neque ex nihilo tanquam aliquo ex quo educatur terminus creatus. Ex nihilo enim ut fiat communis præsuppositio, non fit, nec quasi terminum intendimus verbo illo ex nihilo, sed solum intelligimus illud negative. Hæc creatio fit non ex subiecto, non dependenter ab aliquo subiecto cui terminus creatus inhæreat et tandem recipiatur. Creatio dicitur generatio ex parte termini, in eo quod ex nihilo termini fiunt: id est in ea quod uterque terminus negative transeat de non esse ad esse. Loquendo de substantiali creatione, Etenim si terminus intrinsecus fieret ex aliquo termino ante terminum utrimque daretur terminus quod implicat. Creatio terminus frequenter dicitur in hoc quod fiant ex nihilo termini.

Differt actio creativa ex parte sui termini a generativa, terminus creatus hac ipsa denominat terminum independentem a subiecto, sic anima rationalis per actionem creativam producitur independenter a subiecto. Generatio vero terminus facit terminum a subiecto dependentem: sicut in anima equi quæ quia producitur per generationem hoc ipso dependet a subiecto tanquam a causa materiali. Differunt ex parte ipsius actionis: nam actio eductiva seu genera-

tum ex ipso modo quo terminus dependet a subiecto, sive ex ipsa dependen-
tia termini a subiecto tanquam a causa materiali. Actio creativa non facit
terminum dependentem a subiecto, sed ex toto dependentem a subiecto.
Et hoc est discrimen intrinsecum utriusque actionis.

Ex quo fit secundo pro perfectione actus creativus generativa, melius et perfectius
causare independentem terminum, quam illum facere dependentem: Ideo actio creativa tribuitur Deo. 1. non quod Deus non producat per actus eductivus plures substantiales formas. Sed quia est excellentissima actio tribuitur Deo veluti index divinae omnipotentiae, quam saltem naturaliter Deus non communicat creaturis.

Debes un[...] et non actionem distinguit specie. Dicimus hic immoratum Aristotelem investigando specificativum actionum, et quod docet praeterea posse duas actiones distingui essentialiter, ut licet habeant eosdem agentes et eundem terminum. Quo fit actus differre a praedicatis intrinsecis, etiam si signa extrinseca, veluti specierum diversitas, sint omnino eadem, quod non solum difficultatem quam posse dicas actiones habentes idem obiectum differre intrinsece modo speciali tendendi in obiectum.

31

Probatur non eadem ani[m]a rationis, quae modo producitur per creationem naturaliter potest a Deo causari, et eandem similiter creari per actionem supernaturalem; eandem similiter creari actione natura[li], et supernaturali, sed actiones ergo specie distinguuntur, non ab extrinseco principio, quod idem est utriusque actionis, sed a praedicatis intrinsecis. Maior est certa, in ea nihil continetur quod repugnantiae. Minor etiam aequaliter est certitudinis. Altera actio subita…

liter ingnaalis, n̄ differret specifice a natu q plusquam fal
sum est, et q sic non admittenda.

Secundo dicendum, si stringat, q terminus
actionis (idem dico de agenti, distinguatur specie a termino alte
rius actionis, actiones ipsae specie discrepabunt: Ratio est facilis ra
tionem patet, q actio est tale quid quo agens exercet, et terminum
producit, q respicit agens, et terminum cum sit ens, q si terminus distin
guatur specie ab alio, respectus actionis distinguentur essentiali
ter inter se. Et quidem secus respectu actionis ad agens et terminum
difficile potest negari discrimen actionum, et agentis et terminorum discri
minentur inter se.

Ex quo deduces: si actio eductiva recipiatur in
passo, ut communiter fert, ab eodem etiam haurire speciem,
nam actio eductiva recipiatur in passo erit modus essentiali
ter dependens a passo, et sic ipsi essentialiter respiciens passum;
q si hoc passum ab alio specie discreparet, actiones etiam specifi
ce separarentur inter se. Unio q est modus dependens essentia
liter a subiecto ab eodem derivat speciem. Similiter q actio respectu
passi. Et uno verbo actio recepta in passo, dicit ordinem tran
scendentalem ad passum; ordo transcendentalis a terminis dis
crimen accipit et dependet.

Deduces iterum actum eductivum tres
importare respectus, alterum ad agens, q denominat, et deno
minat activum efficiens: alterum ad terminum cuius fieri est, et
quem denominat activum productum. Tertium ad subiectum quo recipitur
res. Respectiva sunt essentialiter a actionis; et in illis tribus
actio essentialiter ligatur, utpote transcendentaliter respecta

ab entit.e modali. Cap. 3. Probatur distinctio actionis ab agente et termino

Cap. 3. Probatur distinctio act. ab agente et termino

Memoranda e[st] ista realis distinctio modi a re; quia inter cetera nostrae intr. acti. Complutenses cap. 2 et 3 ... ista communis ... Math. ... 2 Vasq. ... Vazquez ... disp. 13 cap. 2 ... disp. ... Phys. ... Mazzia 2. Phys. disp. 4. q. 12. Dixi co... quamvis hi AA. nonnulla adhibent limitationes, propterea quod actio creatio, quia a termino identificatur cum ipsa existentia pertinere. Proponimus generaliter ... disp. 6 ... 3.a

Dico primo: Actio distinguitur realiter ab agente et termino. Loquor de facto, seu fundamentaliter quibusdam de possibili. Loquor de actione creativa quia eductione. Probatur 1.o Existente tota entitate effectus et causa, si accipiantur divisim, non est causalitas; ergo causalitas distinguitur realiter ab utraque. Probatur ... antiquum ... in effectu. ... manet effectus destructa causa, ut ... in effectu ... impossibile est dari ... destructo igne, et producto in aqua. Sed impossibile est dari actionem causae ad effectum, vel existente sola causa, vel existente solo effectu. ... actio essentialiter ... formaliter ... nequit existere ... dependet effectus a causa, quae ... existente causa, vel solum ... effectus ... ergo ... effectu, si daretur causalitas causae ad effectum, ergo ...

tragunt a causa effectu sumptus diversam

Probatur 2.º Si actio est entitas causis diversis [illegible]. Deus ab aeterno haberet actionem in creaturas, sed [illegible] falsum, ratio. Quia ab aeterno fecit; ergo falsum est id ex quo sequitur. Sequella maioris probatur: dato adaequato [illegible] attributivo, sive id quod adaequate tribuit denominationem, [illegible] dari denominationem. Sed attributum Dei est totum attributum actionis, quia Deus dicitur creans; ergo ab aeterno denominationem [illegible].

Dices: Deficeret requisitum aliquod ad Deum denominandum creantem, scilicet existentia [illegible] rerum, ipse [illegible] [illegible] 2.ª probationem, [illegible] [illegible] [illegible] esse praedicata essentialia [illegible] formaliter; sed ab aeterno exstiterunt in Deo omnia praedicata essentialia, eius denominat Deus creans; ergo ab aeterno [illegible] denominationem. [illegible] [illegible] evidens [illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impossibile est quod posita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est impossibile, quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; ergo posito adaequato attributivo [illegible] impossibile est [illegible] [illegible] posito adaequato attributivo actionis impossibile [illegible] [illegible]; ergo si ab aeterno [illegible] in Deo [illegible] attributivum [illegible], ab aeterno dicatur Deus creans, quod est contra fidem.

Solvitur argumentum ex [illegible] potest [illegible] existere actio [illegible] existente termino, ergo actio distinguitur realiter a termino. Probatur antecedens: remoto igne ab aqua, manet calor in aqua, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manet actio, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agente. At [illegible], ergo actio destruitur manente termino, destruitur realiter

Nro
Dico 2. Actio distinguitur ab agente et termino etiam simplici Collectivè. Haec pars nostrae resolutionis probatur fere eisdem argumentis quibus ostendimus Secundam realiter ab extremis. Eam sic ostendo. Illa realiter distinguuntur quorum unum potest periire altero manente; Sed causa et effectus possunt simul existere absque actione: ergo distinguuntur realiter ab agente et termino collectivè sumpto. Probatur minor: nam nulla repugnantia potest dubitari; Probatur minor: nam non repugnat cum entitas causae et effectus independentium possint existere in rerum natura entitas causae et effectus ... non dependere a causa, ergo utrumque debet ... Probatur maior: ... possit existere entitas ignis, et entitas caloris ... caloris ... potest non entitas caloris, ... dari a solo Deo, vel ab alio igne, ergo potest existere entitas causae et effectus ... hoc ... adhuc dependere effectus ... dependeat a causa, ergo ... distinctum ab entitatibus causae et effectus. Dices: causa et

11 effectus non utcumque sed cum approximatione est actio. Sed contra opponitur quod sufficit entitatibus causae et effectus erit actio sed approximatio ... sufficit ut ... respondere potest, ergo ... erat actio; sed approximatio distinguitur realiter ab entitate causae et effectus est ... causa per agentem ad passum, quae pars ... distinctis a causa et effectu, ergo ... quae ... admittitur ... distinctio ... hoc. Contra est 2°.

12 Probatur ... causa cum approximatione ad passum ... actio, ergo actio aliud est a causa cum approximatione. ... potest Deus suspendere cum ... posita causa cum approximatione potest Deus suspendere ... ut ... in fornace Babilonica; ergo impossibile ...

E

sed approximatio est causalitas, neque vero causalitas est sine effectu, utraque aprioritate. Approximatio antecedit actionem et est unum ex requisitis ad actionem; sed quod antecedit actionem distinguitur realiter ab illa; ergo approximatio est realiter distincta ab illa.

Tertio quia fieret, quod in duabus causis sufficientibus applicatis, non posset Deus negare concursum alteri, et alteri concurrere, quod est absurdum. Et probatur: nam concurrere actu ad effectum est approximatio utriusque ad effectum; sed utraque est approximata ad effectum; ergo utraque concurreret; ergo Deus non posset alteri negare.

Et probatur secundo universaliter. Ignis transit de non causare hunc calorem, ad illum causandum, quod sequitur ex experimentis; sed implicat transire de non causare hunc calorem ad illum causandum, sine aliqua entitate positiva de novo adveniente; ergo haec erit actio. Maior est nota ab ipsa experientia, nam calor in aqua aliquando conservatur ab igne, aliquando ab alia causa, transeat ignis de non conservando calorem ad eundem conservandum, haec denominatio ignis conservans calorem destrueret hanc, ignis non conservans calorem; ergo aliquid supervenit impossibile est haec denominatio ignis non conservantis calorem, sed hoc non est entitas causae et effectus utrumque existit, et adhuc verum est, ignis non conservat calorem; ergo aliquid superadditur utrique entitati; sed nihil aliud valet designari praeter entitatem actionis; ergo transitus ignis de una in alteram denominationem fieri nequit sine superaddita aliqua entitate.

Causis clarius efficacitatibus

aequum in subto a albedine: Implicat subiectum transire de nigro ad album sine sequente albedine, ergo implicat transire creaturam de non creato ad creare sine sequente creatione[?] litate, et si transitus de non creare ad creare fieri potest sine novo sequente entitate quaecumque ignoro cur fieri non possit ut subiectum transeat de nigro ad album, de non frigido in frigidum sine nova sequente entitate. Dico 3. Ex sapbus omnium creationum est distingui realiter a Deo, et Deo sequenti habet tamquam creari ipse ipsum. Haec 22° plures habet adherentes. Vasquez, Hurtado, Spinula. Et R.R. Professus Provinciae. Verum doctrinae ostantia exigit ut ista defendatur.

6 Illam probo efficaciter, et demus Angelum, v.g. Michaelem fuisse a Deo solo creatum, ex creatione Deo identificatum: Rursus ponamus Deum creare aliquem Angelum tantae perfectionis ut ipse habeat virtutem ad creandum. Haec non doctrina a fieri cunctis adversariis admittitur modo sic arguitur: Michael diceretur a solo Deo creatum et non a solo Deo creatus, sed haec est aperta repugnantia, quae involvitur in quacumque creatione identificata cum Deo. Maior quia patitur in hoc quod solum fuerit a solo Deo creatum supponitur.

7 Probatur minor quia quod ostibuit habere denominationem. Creatio creans Michaelem identificatur adaequate cum Deo et virtute potente creare Michaelem, ergo quod ostibuit illam denominationem est adveniens ex Deo et virtute potente creare Michaelem. Haec sequentia est evidens, neque alter non admittitur entitas aliqua superaddita, et si aliquid de alio fieret de novo; sed adveniens ex illo Angelo perfectius, et ex

eadem Michaele claudat hy et virtus potentiae creare, quia claudit omnia substantiva huius denominationis creans arbitrarium, quia Michael diceretur productus ab Angelo effectivo, quia quidem omnia constitutiva sufficerent respectu illius ut dicatur haec denominatio, creans creans Michaelem; quia non a solo Deo esset respective productus Michael. Nisi ego fallor recedendum est Michaelem diviserit quae productus ab Angelo effectivo et ideo non a solo Deo, vel concedendum est huius denominationis Deus creans Michaelem, aliquid importare praeter virtus creandi et hy.

Dices, si repugnet illi Angelo effectivus potentiae creare, cessat totum argumentum, nam in ea hypothesi Michael a solo Deo determinate diceretur productus, nec erat indifferens ut quaeriat ab alia causa, ideo nec a 2° Angelo. Resp. 2a, quia haec est indigna responsio, nam directe non solvit argumentum; sed solum evertit hypothesim probabilem in qua procedit argumentum.

Resp. 3a et 2° principaliter: casu quo possibilitas illius Angeli potentis creare repugnet, sufficiet ut dicatur haec denominatio, creans nobis creans Michaelem, virtus potentis creare et hy, quae duobus claudunt omnia constitutiva illius denominationis, quia posita possibilitate illius alterius Angeli sufficient ad praedicata creare illius denominationis. Patet sequela, quia possibilitas praedicta secundi Angeli nihil ponit intrinsece constituens huius denominationis. Ergo adhuc creans Michaelem, quia adhuc admissa possibilitate illius Angeli Deus diceretur adhuc creans, et hoc implicat ut constat ex hoc argumento ante; ergo ex hoc implicat quia repugnat dari haec denominatio creans

actu creari sine aliqua ratione formali, distincta ab agenti et termino, ergo sine possibilis sit Angelus effectus, quin illa denominatio nequeat solum constitui ex agenti et termino.

50 Et clarius: Illa constitutiva intrinseca, quae semel posita sufficiunt causare aliquam denominationem, semper sufficiunt causare eandem, aliter res in aliqua hypothesi, simul esset et non esset, nam posito constitutivo adequato rei, impossibile est non esse; aliter enim censeres hoc eadem constitutiva in aliqua hypothesi non sufficere, ergo res simul esset et constitutiva in aliqua hypothesi, non esset in aliqua hypothesi, reddo igitur ad argumentum. Constitutiva quae sufficiunt causare aliquam denominationem in aliqua hypothesi semper sufficiunt nec aliud potest requiri. Sed in aliqua hypothesi virtus creativa, et Deus creator sufficerent causare hanc denominationem Deus actu creans Michaelem quando solet non esse possibilis secundus Angelus effectus, ergo eadem sufficerent et esset possibilis ille secundus Angelus, ergo illa ratio indifferentiae, quae innuis, et frequenter adhibent adversarii oppositi non est adhuc si amant doctrinae constantiae debent defendere in nullo eventu posse esse constitutiva adequata alicuius denominationis, per se denominatio.

51 Ex his fit, de facto esse creas Deus, Angelos, quamcumque materiam, et quamcumque aliam entitatem producibilem independenter a subiecto produci a Deo per creationem realiter distinctam ab agenti et termino; et nisi in eo quod evidenter ex hucusque positis constituimus requirere entitatem aliquam absolutam producendam a causa per se ipsa sine actione distincta a causa et termino, sed ut videamus quid sit solutionem

ribus opponuntur. Cap. 9. Argumenta et solutiones

Cap. 9 Argumenta et solutiones

Obiicies primo: Creatura est aliquid dependens a Deo tanquam a causa, sed creatura per sua praedicata dependet a Deo tanquam a causa, ergo per sua praedicata fit a Deo. Respondeo concedendo maiorem et distinguo minorem: per sua praedicata dependet a Deo ut quod, concedo minorem, ut quo nego minorem. Quia importat haec denominatio creatura dependens a Deo tanquam a causa, entitatem ipsius creaturae, quae est id quod denominatur dependens, et insuper rationem formalem, qua actu denominatur dependens, hanc esse actionem diximus, et hanc tenemus secerni realiter a subiecto, quod denominatur dependens.

Instas. Illud quod dependet ut quod, est creatura, etiam quatenus distinguitur a dependentia ut quo; sed omnis creatura dependet a Deo, ergo illud quod distinguitur dependens ut quod de ipso dependet. Distinguo consequens: ergo illud quod dependet ut quod se ipso dependet a Deo, id est, se ipso essentialiter exigit influxum et dependentiam, concedo consequens, se ipso est influxus et dependentia, nego consequens. Ut creatura dicatur absolute talis sufficit si exigat essentialiter influxum nec requiritur quod ipsa sit formaliter influxus. Nec ex eo quod ipsa non sit formaliter influxus, sequitur non dependere immediate a Deo, nam ratio formalis dependendi non tollit immediationem principii quod, nisi dicas non videre parietem illum immediate, eo quod indigeas ratione formali visiva

54 Obijcies 2.° Et quidem non inefficaciter. Creaturae darì debet maior dependentia a Deo, quae possit excogitari. Sed maior dependentia est si creatura sit ipsa dependentia a Deo, quae si ea dicamur esse id quod denominatur dependens a Deo; ergo dependentia creaturae a Deo adaequate identificatur cum ipsa. Confirmatur. Illa est maior dependentia quae adstruit in Deo maius et effectivius dominium; sed maius et effectivum dominium adstruetur in Deo si creatura esset ipsa dependentia et subiectio Deo; ergo haec identitas adstruenda, ad ... concedenda.

55 Respondeo negando maiorem, nego minorem, neque talis dependere creaturae a Deo ut sit ipsa dependentia, ipsa productio sui repugnat, sicut repugnat esse absolute sine albedine, ita repugnat esse effectus sine actione. Vera est dependentia quae repugnat dici nequit maior alia non repugnante, imo dicenda est nulla. Si haec denominatio creatura dependens a Deo, creatura a Deo producta semel constituatur essentialiter ex actione ut ratione formali distincta a Deo et creatura, necessario est semper constitui eadem ratione formali distincta similiter ab utroque extremo.

56 Ceterum quamque sepius variari actiones inde colligimus denominationes generalis importare actiones. Et inde ego infero, tam respectu Dei quam respectu creaturae necessario admittenda ratio formalis distincta et ostendo admittenda. nec ego possum intelligere, quomodo haec denominatio non ... producta aliquando constituatur ratione formali distincta et aliquando ratione formali identificata, sicut prius inveni...

telligibile e q aqua aliq[do] dicat calida a calore dis tincto, et aliquando a calore identificata. Ad 2um ratis rei gendebis dependa a ratis fralis distinctis est ory maxima et axquerre in Deo perfectissimy dominiy, vt 2a Durandy docuit. Dependentia a actis identificatis verum e complicatoria, ideo nulla.

Obycies 3o Ideo damus actis distinctam a Deo, qa plures effectus s indifferentes vt quentiam ab ista vel illa causa, sed hoc ratio nulla e respectu Dei, ergo saltem respectu Dei concedenda e actio identificata. Probat minor. Creatura n e indifferens ut procedat vel non procedat a Deo, ergo n requirit distinctioactionem in ordine ad Deum. Haec obiectio duas actiones adequatas inducit in quocumq effectu q improbabile e. Sequela e clara, nam si actio ad creaturam e distincta etiam e distincta ab actione ad Deum, altera n identificatur cum termino, altera ab eodem distinguitur, ergo futura erat duplex cursus adequata, nam actio identificata ad Deum adequate produceret Deum. Vel assignet quae pars effectus producatur per hanc actionem, qua effectus procedit a Deo.

Resp. dicta nostra n fundari ad adstruendam actis distinctis solum in indifferentia: sed aliq praecipuum qua est ratio huius denominationis effecta quentis a causa e obiectum a actis: vt hanc doctrinam doceamus utimur illo fundamento indifferentiae, n tanquam ratione causa, sed sufficienti, praeterquam licet effectus n s indifferens vt

cedat vel non procedat a Deo, et sic indifferens ut hac vel illa actione procedat a Deo: idem etiam respectu Dei dominium habet illa ratio Xa proxime soluta negationem: de mea intendam ex ea ratione tanquam ex unico fundamento fraxi nostrae sententiae.

59 Obijcies 3a contra nostram ex primis creatio ex suo concepti formali procedit ab his quod est distingui aut non distingui a termino: sed repugnat aliqua creatio, quae identificetur cum termino. Probatur ante: creatio est productio rei ex nihilo, sed in hac definitione non affertur ex aliqua parte aut identitas aut distinctio creationis ad terminum, ergo creatio abstrahit, ab eo quod est distingui vel identificari cum termino. Probatur: non repugnat aliqua entitas, quae per seipsam creetur, ergo non est de conceptu creationis secerni a termino. Suadetur ante: actio creativa semper fit non n. datur actionis actio, ergo semper creatur; ergo conceptu creationis non dicit identitatem aut distinctionem.

60 Quis non videat hoc argumentum militare contra unionem, quae distinguitur ab extremis tenendo repugnat unio ... dezatur unionem, sic effugiam ita argumentum ... aut identitatem ab extremis, quod suadetur exemplo ... ens, quae semper unitur, ergo non est de ... unionis, distinctionem extrema corporis potuerint uniri, vi cuius possunt uniri ... dicuntur ... quae potest fieri ... ergo non datur unio ... imo nec ulla actio.

61 Secundo negatur ante, denominatio creati dicit ut aliis tribuit creatum, sed ... denominat a ... dicit

constitutivi albedinis. Hoc suadent ratio efficaciter nostra fundamentali. Ad probationem antecedentis admissa Maiori nego minorem. Rationi diximus nostra a creatura actis alterius distingui. Nec obveniunt adversarii definitionis creationis non afferre complicate distinctionis creationis a terminis. Ad confirmationem nego antecedentem. si loquatur de entitate aliqua, quae requirere terminis creationem, si vero intelligatur de aliqua, quae absolute detur. Non n habeat fatemur posse esse, nam terminus est ratio formalis ultimo determinari agentis, non est agentis terminus absolute, sed ut agentis ad terminum.

De recepta ratione formalis est ultimo determinare agens ad terminum, ultima determinatio negat aliquam supponere nisi demum processum infinitum, sic ut albedo faciat subiectum album ipsa est ipse essentialiter alba, nec per aliquem potest fieri, abstractionem.

Tunc enim deinceps disparitas quasi a priori entitas termini non est formalis procedere ab hac numero causa, entitas actionis est formalis procedere semper ab hac numero causa, quia modus est entitas procedentis semper, terminus non est entitas procedentis semper, idea inter ultimam tenendum procedere realiter distinctam terminus non, quia ratio formalis procedentis ab hac causa numero de entitate demonstrabili. Ignis ille potest procedere vel ab igne, vel ab igne, vel alio, seu entitas termini secundum se est causam ratio formalis non est aliquem procedere semper ab hac numero causa.

Opponit tandem aliquis: R.or non repugnat quod aliqua entitas sit ultima ratio ut efficiatur a Deo, et

53

q ipsa habeat virtus producitur illius adquos ultima determinatio; qz poterit aliqua actio identificari de ago creato. Patet cons. quia ex nostra definitione actio ultima ratio determinans ad terminum producendum, si ... la entitas esset ultima determinatio ad terminum producendum et simul esset causa et actio; ... exempla ... ut simul ... actiua, qui corresponderet actioni in creatis ... illa virtus Patris ultima determinatio ut filius producatur ... quod Deus principium intelligens, ... simul sit intellectio, siue ultima ratio intelligendi; ... non repugnat entitas quae simul ultima determinatio ...

65 ... fundamento. ... dicendum modo. Eodem argumento probatur repugnare entitatem creatam quae ... intellectione intelligat, ... creatam quae sine volitione velit, ... Deus intelligit et vult sine volitione aut intellectione ... causalitas ... producitur ... causalitas ... dependentia ... repugnat ... perfectione ... dependentia ... perfectione ... repugnat, et quae creato ...

nime repugnat. Unde non caret facultas esse p̄ d. Venire exigi activa, quae nullo modo ē rao depen dentia.

Restat: Ille existit abs ignorationes efficb. futuris contingentibus actionis, futuris suppositis, n. futuris conditionatis a Maentibus ē causa, ut ars, et o. causa ē quos effectus d. in ellam ... actiones, ex ultimo determinata ... in ... gubernatione ... esse actio. Ad exempla ex superioribus dictis constat ... repugnantia in deo, ... debet esse ... dependentia ... n. repugnet ... huic tribuenda ē dependentia. Tractatus in lib. 6. Physicae auscultationis Aristotelis Stagiritae.

-

TRACTATUS

In lib. 6 Phisicae Auscultationis Aristhotelis Stagiritae.

Peractis, quinque superiores libros ... et causis intrinsecis quae ... corpus naturale mobile, et insigne ex plorata ... Materia ... difficilis ... in hac tempestate ... ingenia doctrina secunda maxima accepit ... calamo perstringendis plures, (quas non laude) ... amo ... breviter, sed ... ingenia ... ga ... et ... quatuor ... delinea

re; sed qui difficultes indicarent, n. V. auditores docerent.
Loqui de quantit.e necessy in physilosophia c.ng. qe solutes in libri
degenerati, et tunc fautore Dea meque exga omnia oposites
et partes disserte conabor. opponire, qui diu opparo calamo exa
rato reperire codicibus relinquere. tractatus in lib. 7. Aristt.s Stagi
rites de physica auscultat.e

Tractatus

In lib. 7. Aristt.s Stagiritae de Phisica auscultat.e

Aristt.s ut vix sternat in lib. 8. et tractatus de mobi abid
nat, agitat in hoc lib. 7. p quinq capita. In primo q.d q.d movetur
ir docet ab altero moveri. Lati plurimi nos hunc tractationi to
to lib. 2. Ubi de principio extrinseco motus caeante plura dic
ta fuere. In 2.o docet movens et mobile debere esse simul
adhuc nihil e addere; nq deaiasu huiu anni sppe tetigimus
paren. car. ad effu et exga applicatis disputavimus. In 3.a la
te agit Aristt.s de alteratione, qui maa opparia e, x.a omnimo
re alteratq substanti.
In 4. ait qs motus comparari posse. et alio inter
ditate et velocitate. De causis et radicibus tarditatis et velocis
tate, nimilla tetigi lib. 3, et reliqua omnia tractationi si ad
ligabi. In 5. quedq in duo b Nemonaba q opposit. mobilitem
posse ctt.a. Exprogratione plurima hei codicibus spaasa fuere

de tempore dicam (si p tempus licuerit) de futuro. Tandem plura docet Philosophus circa rerum inceptionem et desitionem et ut omnium more gerem..., placet aliquid de modis incipiendi et desinendi altercare. Disp. unica de modis desinendi et incipiendi. Cap. 1. Quibusdam pnotatis duplex docetur assertum.

Disp. unica de modis desinendi et incipiendi

Cap. 1. Quibusdam pnotatis duplex docetur assertum

Hoc nomen inceptio significat initium durationis rei, desitio vero finis durationis, Angelos non mensurant nostro tempore ... adequant illius instantis, ... nostris modis ... cipiendi, et ... ordine ad instantia temporis, quasi percipere Angeli inceptionem, et ... durationem illius initium, quod ... vitr ... ad planiorem intelligentiam huius materiae.

Oportet etiam maxime scire duplicem esse modum incipiendi, similiter duplicem desinendi. Primo potest res incipere quando datur in aliquo instanti, ut immediate ante illud instans non extiterit et hic incipiendi modus vocatur intrinsecus; et pro primus sine esse, secundus modus incipiendi est et rei non est in hoc instanti, sed immediate post illud instans erit, et hic modus vocatur incipere per ultimum non esse sive extrinsece.

... desinendi extrinsece et per primum non esse et res, non est in aliquo instanti et immediate ante fuerit. Secundus modus desinendi

entrinsece et postremum est rei est et res non est in aliquo ins
tanti, et immediate ante fuerit. Itaque intrinseca inceptio, deno
minatur ab instanti in quo est res, extrinseca denominatur ab ins
tanti in quo non est res. Secundum modus desinendi, excepto habe
omnes modos quod res aliqua potest incipere aut desinere. Nunc
breviter videamus, quae res et quomodo incipiant.

Porro quaestio

...extra causa ad operandum ... in qua etiam extra hac
... assumpta reperies. Peragam in hoc capite de modo in
cipiendi et desinendi entis successivi, actuali in futuro
et permanenti. Dico 1° entia successiva ut motus, tempus etc.
quae habent unum post aliud incipiunt per ultimum non esse sui, et
desinunt per primum sui non esse quod est incipere et desinere extrin
sece. Probatur: res illa incipit per ultimum sui non esse, cui potest assig
nari instans in quo non sit; sed enti successivo potest assignari ins
tans in quo non sit, ergo potest incipere extrinsece per ultimum sui non esse.

Illa

... recipitur, minor ostenditur, potest assignari instans
in quo non sit, et dici vere quod immediate post sit; sed enti succe
ssivo habet partem post partem, quae ut opponuntur ens successivum, simul in
eodem instanti esse non possunt, sed quod est non possunt in eodem ins
tanti, necessarium est incipere per ultimum sui non esse, cui succedat
immediate esse; sed enti successivo potest designari instans in
quo non sit et immediate post futurum sit, ergo enti successivo aptè
... inceptio ... extrinseca.

Secundum suadetur quod ... extrin
sece per primum sui non esse; nam si illa non desineret, in ultimo instan

ti durationis, motus localis, ex. g. est verum dicere tunc
illo instanti esse motum, sed hoc est impossibile, etenim in in-
stanti nequit esse successio partium motus, sed motus localis nequit
esse in instanti, quia tum desinit, quod verum est dari primum sui non esse
quod extrinsece.

Huic eundem modum servabis de quiete desumpta
quiete privative seu transitive, pro aptitudine de privatione ea-
rum quae mutationes sine transitum te docui exigere privationes esse
in tali aquo, et ex eo resultare motum ad terminum ad quem esse strictam
mutationem. Loquor ergo de quiete apta ad hanc mutationem
sumendam. n. dabitur quies et subtus actus est ad motum, sed subtus
in tempore duntaxat actus est ad motum privative, constat nam ex
tris principiis eumdem mutationes subiecti de privatione ad formam
et de forma ad privationem fieri non posse in instanti, quia nequit esse sub
tunc quiescere privative pro unico instanti. Igitur idem dicen-
dum est de hac quiete quoadmodum incipiendi et desinendi
ac de motu. Dabisque inceptionem et finem quieti extrinsecus.

Dico 10
2º qualitates permanentes, quae successive producuntur eodem mo-
do incipiunt et desinunt. Ratio huius asserti est, quia qualitates
ita productae sicut haberent divisibilitatem ex genere succe-
ssionis; sed successio fieri nequit in instanti, quia huiusmodi
qualitates incipient per ultimum sui non esse et desinerent per pri-
mum non esse, at per adeo tam extrinsece quae entia successiva mo-
tus est, id quod intelligi debet de partibus successive acquisitis
ita ut motus subiecti, ad illas acquirendas sit successivus
et ipsae qualitates eadem successione acquirantur, nam loquor

ari de partibus quae instantaneae producerent, aliter discurrendum est.

1 Circa haec duo notabis: alterum non agi de productione successiva, ... sed de productione, quae fieret partibus in instantibus, v.g., si Deus produceret in hoc instanti partem calori, et interposita morula ... produceret in alio instanti, quo ... essent plura entia quasi permanentia, quae qualitas aliqua debita successive producta ... secundum, si aliqua qualitas destruatur ad productionem successivam alterius hanc qualitatem desinere per ultimum esse, ... instans, in quo verum est dicere talem qualitatem in tali gradu, sed immediate post non erit in tali gradu. Cap. 2 Designatur inceptio rerum permanentium.

Cap. 2. Designatur inceptio rerum permanentium.

2 Actum de productione et destructione eorum quae successive fiunt et desinunt, restat modo dicere de his quae fiunt permanenter, et de illorum destructione, circa quae dico: res permanentes producta incipiunt desinuntque per ... sui esse, et desinunt per ultimum sui esse, ideo incipiunt et desinunt intrinsece. Hoc ... ita ... Conimbr. Con... ... natura harum entium permanentium ita incipere et desinere ... omnia sibi simul et non habent partes post alias; ergo ita incipiunt, ut unum instans in quo totum suum esse prius non habeant, et aliud instans in quo totum suum esse primo non habeant; ergo incipiunt per primum esse, desinunt per ultimum esse quod ... attribuere ... et ... intrinsece.

3 Hoc tamen non obstantibus

et quod ita incipere et desinere sit convenientius his rebus, quae non possunt res permanentes incipere per ultimum sui non esse extrinsece et desinere per primum non esse; quod ita exponunt doctissimi Conimbricenses: Posset aliquid dupliciter produci in tempore; primo per commensurationem ad tempus, quatenus ita ut diversae partes rei commensurantur diversis partibus temporis. Secundo non per commensurationem ad tempus, sed ita indivisibiliter facta; scilicet ut existat tota res pariter simultanea et impartibiliter dum tempus fluit, et hoc modo dicunt posse rem permanentem, videlicet Angelum, incipere per ultimum sui non esse, igitur dicunt signum aliquod esse temporis; immediate post ultimum non esse Angeli, in illa tota simul erit Angelus; etenim non parte extiterit, fuerit ne Angelus, qui fuerit inceperit in illa temporis parte. Quod si supponas posse illud temporis esse divisibile in diversas partes, partes fuit Angelus, vel priores quam in. Quaestio de ...

Explicatur exemplo communiter adhibito, po- 14
namus rem successivam habentem partem unam esse post aliam fuis-
se ab aeterno; et simul fuisse Angelum. In toto illo tractu rei
successivae fuit Angelus, id est impartibiliter toti illi durationi
non respondens, quia nec Angelus esset prior tota successione, nec
tota successio est prior Angelo...

Unde recte constat quod Ange- 15
lus ille esset simul et cum partibus illius collectionis, cons-
tituentibus successionem, si collective eas accipias. Sin vero singu-
las divisim acciperis, Angelus erit prior quacumque di-
visive ex quo Angelum productum per ultimum non esse non erit prior

quæ integra hora, in qua durarent, & quæ sequerent ad Mediam, sanè ultimum non est Angeli: verum est prior; secundo Ita tio quadrante.

Adversio hæc explicata probat stare in ea nulla est repugnantia, quod Angelum potest productio per ultimum sui non est Probatur: non nunquam difficultatem præterit primum Angeli productio, quæ infra sequitur dicebatur, sed dicendo Angelum per ultimum sui non est per operationem, sed eundem primum productio, potest instanti extrinsece incipere.

Sed opponet: Angelum posset in tempore primo produci. Angelum productum fuerunt, sed inveniendo Angelum produci post successive, quod neque tempore primo produci. Minor ostenditur, sumamus tempus illud in quo Angelus fuit productus, illudque in duas dividamus: modo sic rogo; an in prima parte fuerit Angelus. Si affirmes, quod in illa prima parte fuit primum productio Angeli, non secunda. Si neges Angelum productum in prima illa parte est secunda supposito, quod debeat dicere fuisse productum in prima et secunda temporis parte, vel post aliam in quo repetit productio successiva ...

Probatur, petat Petrus in illa prima temporis parte et incipit vivat Joannes ... Joannes moriatur in secunda temporis parte ... fuit ... Angelus ... fuit quod Angelus ... existisset ... fuit primo in ... in est sine ... vivebat et Joannes moriebatur.

Tota solutio huius argumenti ex dictis liquet. R. negando sequelam maioris, ad cuius probationem distinguo conseq.: quod in illa prima parte temporis, primo fuit Angelus, et non in secunda, sumendo utramque acceptione collective, nego conseq., si accipiatur una ab alia divisim, concedo conseq. Sumendo integram horam in hac tota simul fuit Angelus, et taliter quod in hac integra hora, ut immediate ante non fuerit. Sed quando hanc horam dividas in duas dimidias, in prima dicitur Angelus primo productus et in 2a desinatur: quod non hoc refert ad modum incipiendi, non ex parte rerum [illegible] entitatem indivisibilem, ut simul respondentem integrae horae, et ante ipsam non fuisse Angelum.

Ad confirmationem R. licet Angelus fuerit simul cum Ioanne, distinguo sicut conseq., ut fuerit [illegible] nata cum morte Ioannis, in tempore quo Ioannes mortuus est sumatur simul cum partibus antecedentibus, nego conseq., si accipiatur divisim, concedo conseq.

Tandem advertendum hoc in incipiendi modo quod ultimum non est, aut per primum non est [illegible] non ponimus [illegible] ad instantia immediata temporis [illegible] ante [illegible] immediate [illegible] videntur [illegible], quo modo [illegible] incipiendi [illegible] modus incipiendi. Alii in [illegible] Aristotelis [illegible] quod [illegible] Maxime [illegible] suppositum [illegible] sufficiant. Tractatu [illegible] 8. Aristotelis [illegible] de physico auditu etc.

TRACTATUS

In lib. 8 Aristotelis Stagiritae, De physico auditu

Aristoteles q[ui] novem cap. facto gradu a rebus imperfectis ad perfectissima, de creato ad increatum agitat de existentia primi Motoris, enucleat illius aeternitatem, immobilitatem, durationem, immensitatem, unitatem, indivisibilitatem, et caetera, quae ad mundi durationem attinent. hanc nos exponere conabimur religioni theologiae [illegible]. Disp. 1.a de mundi duratione, cuius 1.o [illegible] mundi exponitur, et q.a illius doctrina Catholica.

Disp. 1.a De mundi duratione

Cap. 1. Ratio mundi exposita, et q.a illius doctrina Chatolica

Ipse Aristoteles ita definit mundum, est collectio coelorum, ele-
mentorum, & aliorum, quae sub coelo sunt, Vel ut clarius nonnulli Ver-
tunt, est aliquod ens per accidens compositum ex universis, quae a
Deo [illegible] dependent. Hanc rerum successionem, hanc extra
[illegible] communi nomine mundum vocamus, hunc
[illegible] unum, [illegible] rerum [illegible] continent. [illegible] & Theologi ut
S. Augustinus lib. de Haeresibus, veluti fidei dogma pluribus
[illegible] Sacrae Paginae testimoniis edocere contendit

Hanc
causae vel [illegible] mundi unitatem ipse Aristoteles assequutus est, et
refellit [illegible] nonnullos aliter opinantes sive deliran-
tes. Hanc rerum collectionem fuisse ab aeterno principio [illegible]
communi [illegible] philosophia et [illegible] docuit
Aristoteles [illegible] in [illegible] est. [illegible] qui in
[illegible] [illegible] [illegible] manifesta [illegible] ostenderit.
Mundum igitur non fuisse ab aeterno testantur Sacrae litterae, Cap.
1. Genes. veritatem: In principio creavit Deus coelum et terram;

Ecce 3
Deo authore coelum, terra, & omnia quae his continentur [illegible]
sunt, [illegible] [illegible] sensus [illegible] omnium [illegible]
& [illegible] voce [illegible] [illegible]. Hoc eodem sensu Sacrae scrip-
tores [illegible] Proverb. 8. Dominus possedit
me ab initio viarum suarum, antequam quidquam faceret
a principio. [illegible] Psalm. [illegible] Initio Do-
mine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt coeli. 4

Hoc sequitur evidenter [illegible] [illegible] [illegible]

qua conatus Aristoteles probare mundum initio caruisse, neque falsum
et quidquid fidei divinae opponitur, cum non potest subesse falsum, ergo
quae probet ratio ab Aristotele productionem mundi ab aeterno esse fallax et fal
sa est necessaria.

Mundum potuisse esse in tempore principium habere
ratione naturali patet contra Aristoteles rationes: Nam ipse Aristoteles
et fere omnes philosophi qui sapientes theologizarunt eandem
ipsi demonstrarunt Deum esse agens liberum, nam communis ceabitudo
ne. Et clarius ac Deus est aeternus immutabilis, unus, etc.
Ex quo fundamento habetur demonstratio; Licet Deus ab
aeterno produxisset mundum, cum ab aeterno libere produxit, ergo
potuit non producere ab aeterno. Patet hoc ratione; sequela est nam
agentis liberi quod potest ponere operationes quas libito, ergo potuit
tempore illius producere. Patet ergo hoc ratione: neque potuit ab
aeterno velle libere producere mundum in tempore; hoc veritas ut dixi
tam demonstrabilis est ut Deum esse unum, aeternum etc. In quo, ut
Philosophus erravit Aristoteles, quod cognovisset Deum esse agens
liberum, Deum traxit ex quadam necessitate ad mundi productionem.

Quod ex capite futuro proferens fiet.

Nec deest aliqua efficax ratio
qua posset Aristoteles sibi suadere mundum non fuisse ab aeterno, quae
ita propono, mundus habet vicissitudinem generationum, omnes illae
generationes non fuere ab aeterno, neque generationes omnes praeteritae, ut
praeteritae dicuntur habuere, antequam non exant, videlicet exant
generationes antecedentes et priores aliis, igitur aliqua fuit ab
aeterno. Patet sequela, neque omnes non potuere esse ab aeterno, siquidem
ante se aliae habuerunt, igitur aliqua generatio prima fuit

quod est ab aeterno. Modo sic discurratur. Vel inter illud non habens initium et aliud habens fuit tempus finitum vel infinitum. Si finitum sequitur clare illud aliquid generatum non fuisse ab aeterno, quia inter Mundum qui est ab aeterno, et illum qui est in tempore debet mediare tempus infinitum.

Si dicas intercessisse tempus infinitum inter antiquiss[imam] illius generationem et hanc recentiorem, contra est, quia illa generatio attenta vicissitudine rerum earum quae corruptibiles sunt non potuit infinitum durare, antequam aliam produceret. Ecce satis probabilis ratio concludens mundi initium et non desunt graves doctores asserentes hoc argumentum demonstrare mundi exordium. Et ut lucidior evadat veritas Catholica accipiamus aliud argumentum ab Aristotele depromptum.

Cap 2. Aristot[elis] argumenta pro mundi aeternit[ate]

Cap 2. Aristot[elis] argumenta pro mundi aeternitate

Objicies 1. Ex textu 7: primum Motor Deus fuit ab aeterno, ergo motus fuit ab aeterno. Antecedens est certum fide. Probatur consequentia ex eodem Aristotele textu 53: Idem manens idem semper est natum facere idem; sed primum Motor fuit ab aeterno et semper idem, ergo semper natus facere idem, ergo aeternum movit. Confirmatur 1º. Deum operari est aliqua perfectio, sed Deus est actu ab aeterno; ergo ab aeterno actu operatur. Confirmatur 2º. Deus agit ex necessitate naturae; ergo operatur quantum potest, cum nulla adfuerit impedimenta, nec defuerit potentia, ergo ab aeterno eum produxit. Confirmatur 3º. nulla est ratio quare mundus sit conditus tunc vel antea

Cg. fuit oderg ab æterno. Confirmatur 1° ex eodem textu §3. Si Deus ab æterno non produxit mundum Deus ab æterno caret operatione, et si in tempore operationem mutavit, et non operari ad operationem, id ostendimus dedecet Deum, Cg. Et confirmatur 2°

R. Accesso ante negando conseq. Ad probationem nego conseq. omissa utraque præmissa neque enim illis deducitur potentia in actu, quod asserimus tantum est principium in causis liberis. Ad primam confirmationem nobis distinguo antecedens, actu operationis et aliqua effectu externo nego antecedens, ex communi concedo antecedens. Ex quo id Deus ad extra nihil actu operatur nulla effectu in tertio defuit ab æterno Deo. Ad 2am confirmationem nego antecedens. Constat evidenter Deus est primus Motor liberus, Deus. Solum effectum dominium operationem ex necessitate vero.

Ad 3am dico, ratio est divina voluntas, quae libere voluit sic et nunc mundum producere non vero ante. Et in aliquo modo ex vero dixit sub ratione voluntatis. Ad quartam dico Deum ab æterno non potuisse operari, ut casus in productione ab æterno Et sic æternum genuit filium necessario quia Deus vel Pater non creavit mundum sequitur Deus mutationem intrinsecam, neque in tempore mundum produxit, sed habuit in tempore voluntatem in tempore mundum producendi, sed ab æterno voluit in tempore quo voluit mundum producere; unde nulla intrinseca mutatio inesse potest mundum producendi potest.

Objicies 5°. Vel Deus creavit mundum in aliud tempus, sequitur fuisse ab æterno. Nemini ea quæ in priora nunc posui Et si vult tempus in eodem tempore et tempore ante

tempus: neque aliud est tempus quo Deus mundum praecessit. Ad secundum neque ante; neque stricte, nec tempore nec natura Deus praecessit mundum, non natura, quia quae sunt priora natura non sunt simul tempore; non tempore, neque ante mundi fabricam tempus non fuit: nisi si velit loquari de priori Dei radicali, quia virtute potente erat mundum producere.

Praecessit igitur in existendo, significationeque existentiae est vere et realiter ante omne tempus, ... cuius temporis ... correspondeat. ... aptitudine ad correspondendum omni tempori vocare ... aptitudinaliter, extendimus ... denominare. Instas ex Aristotele textu 12. Si tempus haberet finem daretur tempus posterius ultimo; sed quia post tempus ultimum non est aliud, tempus caret fine; ergo quia ante tempus non est aliud tempus caret initio.

Ad secundum neque ante. Dicemus quod Deus ... motum ... sistat, daretur tempus ultimum ... omnis temporis, videlicet hora ... tempus facile admitteret ... destrueret intra eandem horam ... daret ... currentem, caperet ... motus: ex qua tanquam ex ultimo ... posset incipere. ... tempus excedens admitteret; non quod est necessarium esse tempus ante tempus.

Obijcit tandem textu ... ordine ... ordine est mundum incipere, quod non incepit. ... Aristoteles textu 36. Deus semper facit quod melius est

sed mundus ab aeterno produci melius est ergo illud ab aeter-
no produci. Resp. concessa maiori negata minori: mundi enim
[illegible] effectus habet ordinem: [illegible] illud interius productus
libere [illegible] exercuit; [illegible] exercitium [illegible] liberum [illegible] ordinationis
est. Ad confirmationem dicendo Deus si faceret [illegible] melius est [illegible]
absoluta ut [illegible] voluerit aut moraliter, sed omnino libere, et
si libere fecit libere potuit non facere, et facere in tempore. Cap.
3. Utrum in aeternum mundus duraret.

Cap. 3. Utrum in aeternum mundus duraret?

Quaestio [illegible] est, an hic mundus [illegible] nempe delictis [illegible]
[illegible] duraret [illegible] videlicet non [illegible] [illegible] interitum
[illegible] ab exordio huius mundi ad quamcumque horam [illegible]
[illegible] in quocumque tempore, non posse mundum durare per infinitum ac-
tum temporis ratio est evidens quia infinitum simpliciter nequit suc-
cessive pertransiri, igitur ab exordio ad quamcumque horam nequit
[illegible] actu tempus infinitum. Unde licet in aeternum duraret num-
quam sua duratione pertransiret tempus infinitum simpliciter.

Certum est

aeternum non posse mundum in aeternum durare [illegible] individuo
[illegible] corruptibilium nec [illegible] corruptibilium scilicet equo vel leonem, vel
[illegible] certa et determinata duratio [illegible], ut [illegible]
[illegible] vel ab extrinseco [illegible] ordine et vicissitudine
[illegible] interitu. Nec hic disputo utrum [illegible]
species durabunt [illegible] in aeternum: circa ultimum
[illegible] sententia [illegible] specierum, in [illegible] multiplicatae

accipiet ipsam ppetuo durationem: ptereca non videtur repugnans, ut species aliqua, non solum secundum plura, sed etiam secundum omnia individua communicatur. Praeterea fidelium animarum certum est, eas talem nat[ura]m q[uam] Angelorum sibi vendicare ppetuo duratione; sunt enim incorruptibiles. Dotata quaestio redditur ad seriem et vicissitudinem temporum [illegible]

Dubitaveris modo num species ad ... relictam inperpetuum durabunt, etiam [illegible] dicamus, quod species ... generationes successive [illegible]. ... productio ... plura et plura individua successive producitur; ... generatione successionem plures et amplius ... perpetuam durationem ... designentur ... producta ... collectione individuorum ab hac specie ... aequum, nequeat alia et alia producere ... termino; cum in tali collectione producta ... exhausta est species.

Quaeres quia Deus caret principio, caret fine. Sed creatura habet principium ut a ... Catholica fide; Ergo creatura propterea ... habebit finem. Argumentum probat, alioquin ... Angeli et animae ... habuere principium. Nego consequentiam ... Deus creavit Angelos ab ... coelo ... habuerit initium, ... posset Deus Angelos ... destruere Deus ... caret fine quia non habere initium ... infallibilitatem negationis finis.

Quaeres iterum; antiquitus homines nongentos annos produrabant

Et erant statura grandiores [illegible] sexto
[illegible] annis, [illegible] de [illegible]
[illegible] physice loquendo, quod homines
grandiores [illegible] statura et longiori [illegible]
tempore id contingebat non ab speciali appetitu naturae humanae: hoc tre
in vita [illegible] Itenta est [illegible] etiam corporis mole, [illegible]
[illegible] ab speciali [illegible] de speciali
et temperam [illegible], quae ut [illegible] accidentales [illegible]
[illegible].

[illegible] utrum mundus duraturus sit in aeternum? Om
nes [illegible] catholici tenent mundum hac rerum vicissitudine
in aeternum non duraturum: ita Apocalyp. 10.; iuravit Angelus
quod tempus non erit amplius [illegible] Angeli, homines [illegible]
[illegible] Abit [illegible] Angelis vel boni
vel mali [illegible] sorti [illegible] Deficient [illegible]
[illegible] immensi pelagi
undae [illegible] [illegible]
[illegible] abeunt.

Conveniunt [illegible] in eo
quod [illegible]; et licet dicat Sacra Scrip
tura Apocalyp. [illegible] Vidi caelum novum et terram novam. [illegible]
[illegible] intelligendum [illegible]
[illegible] Quaest. 2a An mundus potuerit esse ab aeterno?
Cap. 1 [illegible]

DISPUTATIO 2a

An mundus potuerit esse ab aeterno?

Cap. 1. Fertur iudicium de rebus successivis &c.

Quaestio est de possibilitate rerum, potuerit Deus mundum ab aeterno creare; duplex genus rerum est in mundo. Aliud rerum permanentium, quae existunt simul, aliud successivarum, quae tendunt partibus post alteram. De his iudicium ferendum in hoc capite, in duobus insequentibus de permanentibus. Circa hoc quaestionis duplex est opinio. 1.a docet repugnare rem successive creatam esse ab aeterno. Ideo non potuisse mundum esse ab aeterno quoad aliquid sui. Ita docent Cardin. Toletus. Alex. Alen. Lessius. Albertus. Granado. Spinola.

Secunda docet possibilitatem, non repugnare rerum creationem esse ab aeterno. Sic opinantur P. Suarez. Molina. Vasquez. Arriaga, [illegible] Lugo, Raimundus, Arriaga. Alfons. Oviedo. Licet hi DD. inter se dividantur. Alii censentes repugnare motum successivum ab aeterno ob specialem rationem [illegible] non vero de permanentibus: Alii utramque existentiam ab aeterno admittentes.

[illegible] argumentis ad nostra principia [illegible] sententiae [illegible]. Impossibile est aliquid esse ab aeterno; in hanc sententiam [illegible] authoritate. Sic enim illi arguebant contra Arrium negantem Verbi Divini consubstantialitatem: Verbum Divinum est coaeternum Patri, ergo non est creatum. Sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indubitabile.

q. si posset aliqua creatura esse ab aeterno, futile omnino et evanidum esset hoc argumentum PP. insufficiens est quorundam solutio. Aiunt PP. sic arguere contra quosdam Theatres, qui cum non eas admitteret Scripturam, quae aperte clamat nullam creaturam fuisse ab aeterno, aliunde diebat Verbum esse creaturam et coaeternum Patri, formabant SS. PP. Aliquando argumentum ita: nulla creata e ab aeterno, ita ex sacra Scriptura extat, sed Verbum Divinum e coaeternum Patri, et deducebant inde firmissime evidentem, quod Verbum Divinum non est creaturam.

Non inquam adaequat haec solutio, nam nisi Arrius esset stolidissimus homo non poterat admittere Scripturam sacram docentem hanc propositionem, nulla creatura e ab aeterno, nam evidenter admitteret duas contradictorias veras; haec alia vera, nulla creatura e ab aeterno: ecce altera, aliqua creatura e ab aeterno, illam primam admittebat Arrius solum ... hanc PP. ex sacra Scriptura, hanc particularem affirmativam ex suo cerebro. Quis hoc dicat ... nemo ... et si Arrius erat homo adeo bardus et stolidus, quod duas contradictorias admittebat cur tanto pere argumentum totius Ecclesiae PP. et summi DD. Aug. Athanasius convincere Arrium tentarunt, quod ea solum hoc parum probabilis obtinet, atque adeo PP. putavere durationem ab aeterno repugnare acceptiuni creaturae.

Probatur quod rationibus: si Ae tempus vel esset ab aeterno, vel aliqua hora huius temporis

esset ab aeterno vel nulla. [illegible] aliqua ex praedictis debet
admittere. Ut vero videatur aliqua praedictarum est manifeste, etenim
hora non potest esse aeterna quandoquidem non aeternum est, clauditur tem-
pus infinitum, sed in una hora huius temporis nequit concludi tem-
pus infinitum, ergo aliqua huius temporis hora non potuit esse ab
aeterno. Nullus autem admittat unam horam esse infinitorum dierum
quae infinitudinem aeternitatis debitae videatur. Ut con-
cedunt communiter nullam horam fuisse ab aeterno: clarum quin-
cunque; non implicat quod tempus denominetur ab aeterno, sive ens
successivum aeternum, nisi ratione omnium vel alicuius partis, sic-
ut implicat leonem denominari corpus, animal, vivens, et cetera
nisi ratione omnium vel alicuius partis; at nulla pars huius
temporis fuit ab aeterno, ergo tempus hoc non fuit ab aeter-
no.

Secundo demonstratur sic: Si tempus ab aeterno fluxisset
Deus videret omnes et singulas huius temporis partes.
Haberet ne aliqua ex infinitis horis temporis exempli gratia [illegible]
unius intellectum? vera est asserere satis est [illegible]
omnes et singulas paterent divino intellectui. Modo
si arguitur ex hac [illegible] doctrina; vel Deus cognoscit
quamlibet horam distributive habere aliquam ante se, vel cog-
noscit non quamcumque distributive horam aliquam antecedere,
ergo adeo aliquam prior omnibus exemplis in hoc tempore
cui nulla praecedat. Si cognoscit quamcumque horam aliam
ante se sequitur horas temporis esse [illegible] in ratione priores
et posteriores, vero omnino repugnantes: quemadmodum signa-
tas quamcumque horam aliquam priorem ante se, etenim

nullus homo non productus ab alio hoc dabit multitudinem de-
pendentium et priorum et posteriorum inter se quod omnino impossibile
est. Et patet hoc manifeste: nam si daretur aliquis homo
non dependens ab alio, ille esset primus omnium; igitur si nul-
lum daretur non dependentem ab alio essent mutuo inter se
priores, seu mutuo invicem causarent. Ita similiter si ad-
mittas aliquas horas non praesupponentes alias omnes essent inter
se mutuo priores et posteriores.

Istarum sequitur specialiter et
impossibile debet fateri aliquam horam esse omnibus priorem
et nullam superiorem ante se; ex quo sequitur primo nullum
tempus illud non fuisse ab aeterno. Patet, nam illud quod ab aeter-
no est caret principio, at tempus habuit principium, horam scilicet
illam nullam habentem ante se, quae non fuit ab aeterno. Sequitur 2°
[illegible] hora distare non distantia infinita a secunda. Tum quia inter il-
lud quod est ab aeterno, et illud quod est in tempore debet intercede-
re tempus infinitum, igitur prima distaret a tempore infinito.
Et non distaret infinite 1a et 2a hora multa intercipiuntur, ergo
non infinite. [illegible]

Fatebatur ingenue [illegible] hoc argumentum esse
insolubile [illegible] [illegible] [illegible] para-
re solutionem, quod non videtur fieri [illegible] ingeniorum
[illegible] ante omnes horas collectivas nullam esse primam antequam
habet divisive, [illegible] non divisive sumptis post [illegible]
[illegible] est prima, [illegible] est [illegible] [illegible] igitur [illegible]
[illegible] horas collectivas [illegible] primas, si mutuo inter se prio-
res, vel saltem aliquas totius collectiones si mutuo inter se prio-

rei: veluti si intellectu Dey nullo eet prior, alig eent ad omnia omnes, et ad nonnam priora: [illegible] 2°. [illegible] horæ collectione acceptæ ut admittit. R. Concedo, si intrem est parte quamlibet collectis [illegible] quæ si intrem est aliqua prior, quæ [illegible]. Sed si collectione est aliq prior, ad adeo si erat collectio illa æterna, siquidem post aliqua hora designari posset cuncta, et ante quam nulla præcedat.

Si [illegible] Cuncta [illegible] huius propositionis, oes [illegible] collectione [illegible] in tempore, sequitur hanc propositionem esse veram: aliquatenus si est in tempore, aliqua erit ab æterno; ipsa aliqua præcedet aliquam rei, et æternam necessario [illegible] [illegible] [illegible] temporis [illegible] hora.

Probatur. Omni successivum ut tale [illegible] [illegible] ex partibus prioribus et posterioribus, sed implicat esse ab æterno partes priores et posteriores, ergo implicat ens successivum ab æterno. Maior est certa ex definitione entis successivi. Probatur minor. Partes posteriores, ut tales, supponunt præexistentiam partes priores, sed implicat esse ab æterno illud quod [illegible] supponit aliud: quodcunque enim [illegible] supponit [illegible] ne [illegible] [illegible], ergo implicat ut [illegible] partes priores et posteriores sint ab æterno.

[illegible] in theologia magister ingenio [illegible], cum si [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible] syllogismi sed ab æterno nequeunt [illegible] partes priores et posteriores, [illegible]

Mazati sub qua una e posterior alia; concedo min:
nequeunt existere partes priores et posteriores collective ac
consequenter simul; nego minorem:
si illam accipis hic, quae collective negat esse priores aut
posteriores; si illam accipit divisive, ut esse priores et pos-
teriores; sed illam negat esse ab aeterno.

Quaeres quia hic solum admittit aliquod ens ab aeterno sed non successivum ... supponimus quod ego illi quaerebam auditori opponebam: ... ens successivum habet essentialiter partes priores et posteriores, hoc est tua opinio contra in minori; sed hoc quod admittitur ab aeterno ut est ab aeterno non habet partes priores et posteriores successivas, quia ut est ab aeterno non est ens successivum; aliud est quaerere an aliquod ens perfectum excludat ... simul existentibus; hoc est ab aeterno, aliud requirere an ens successivum ut tale possit esse ab aeterno, hoc ultimum, ni fallor, disputatur, non in quo ... solum involutionem permanens.

... Repugnat ens successivum ubi tales partes simul existentes, et ad autem differt ab ente permanenti quod solum simul, sed hoc quod admittitur ... ab aeterno non habet omnes partes simul collective existentes, quia hoc ens quod admittitur esse ab aeterno non est ens successivum.

Quaeres ... ens successivum formaliter est habere partes post alias, sed habere partes post alias et habere partes simul, quia ... habere partes posteriores aliis; sed hoc ... requirit ... habet partes pos-

Probatur 2° eadem 2a quoniam sequeretur aliquam creaturam posse existere naturaliter ab aeterno, quod plane falsum est ergo et illud unde sequitur. Ostenditur sequela. Ille Angelus productus ab aeterno posset naturaliter producere intellectionem et volitionem; sed has naturaliter ab aeterno posset habere; ergo sequeretur creaturam aliquam posse naturaliter esse ab aeterno. Maior [illegible] nota; nam saltem Angelus ille suam cognitionem et amorem posset elicere, quid enim deficeret huic Angelo ut non statim influeret naturaliter pendens in has operationes; nam est sibi intime praesens, et summe proportionabilis: quam deficeret principium, vel [illegible] Angelica concurreret? Ergo ab aeterno flueret in sua naturali cognitione.

Confirmatur haec ratio 1° vel ille Angelus duraret in sua operatione tempore infinitum aut finitum: si finitum, non esset ab aeterno. Si infinitum, ergo effectus infinitus naturaliter esset ab aeterno. Confirmatur 2° vel ille Angelus ab aeterno produceret eundem actum intellectus vel plures successive: Si eundem, faceret actum esse naturaliter ab aeterno. Si plures successive, ille Angelus posset producere ab aeterno infinitos singulariter actus, quod omnino falsum est ergo et quod ille Angelus causari posset ab aeterno. Confirmatur 3° nec in [illegible] posset apprehendi aliquod instans in quo [illegible] esse [illegible] primo posset [illegible] ab aeterno, [illegible] apprehendi aliquod instans in quo ille Angelus non existeret adhuc factus suppositis [illegible] Angeli, ergo adhuc facta suppositione simplicitatis Angeli non esset ab aeterno. Maior

proprio, ni fallor, est evidens: Antecedens fundamentum in re
apprehenderemus aliquod instans, in quo Deus non esset in re opti
mo possemus asserere quod Deus immediate fuit causa. Sed hoc ip
so non esset ab aeterno absolute et simpliciter, quia si apprehen
deremus aliquod instans fundamentum in quo Deus non esset, pos
semus asserere Deum non esse simpliciter ab aeterno.

Probatur minor.

12 proprio in qua est difficultas; Deus est causa adaequata illius
Angeli; sed causa adaequata est prior effectu sic ante intellige
retur Deus fundamento in re quam intelligeretur Angelus, ac
effectus, et in illo priori in quo intelligeretur Deus ut causa, tunc
in prima priori [illegible] intelligeretur Angelus non intelligeretur Ange
lus, [illegible] intelligeretur effectus ante effectum, et [illegible] simul natura
causa et effectu quae sit in philosophia deinda; igitur daretur locus
ut intellectus conciperet angelum non existentem in illo priori
Confirmatur [illegible] in [illegible] fundamentum
in re aliquod instans in quo Angelus [illegible] non intelligatur existens
[illegible] repugnat [illegible] aeternitati.

Dices licet Deus ut causa

13 esset prior natura Angelo, ut ideo in eo priori non intelligatur
Angelus, [illegible] posset esse simul [illegible] in quocumque instan
te [illegible] quod ostendimus [illegible] declara
retur, [illegible] posset fundamentum in re apprehendi aliqua in
[illegible] Deo, in qua prioritate Deus non simul intelligeretur,
Deus non esset ab aeterno: Sed [illegible] conceptus aeternitatis
hic non solum [illegible] cuicumque instanti reali sed aliquibus
instantibus fundamento in re [illegible] Angelus

i Aitr. se habet, hg n. eet absolute et simpliciter ab eterno ...

Q. 2. 2, qua si in illa priori n. intelligeret Angelum existens immediate post intelligereh existentem et fundam. [illegible] ... hg illud instans eet primum Angeli et fundam. in re. patet hoc, quia in illo priori n. intelligeh existens et fundam. in re, hg intrinsece intelligereh incipere in 2.° et fundam. in re. ... hec ... manifeste repugnat ... hg ... Angelus ... ab eterno, ... fundamentum meo videri efficaci impugnari ... ab eterno, sed ... eadem efficacia ... successivi ab eterno. Cap. 3. ... fundamenta adversarior. solutione donata.

Cap. 3. Validiora fundamenta adversarior, solutione donata.

Objicies 1.° ... maior difficultas ... successiones ... eternae ... ante ... quod ... eternus ... post ... repugnat ... successivum ... eternum ... post ... Angeli ... futurae ... post ... succeserunt ... cognitum ... succesive ... n. repugnat ... in eternum secundum successiva ... ergo nec repugnabit motum successivum ab eterno.

... Ex ... infringi hoc argumentum ... nostrum ...

mento ut consideranti patebit. Ad 10 implicationem ex his suc
cessiui ab æterno hic est; Eo quod successiue ab æterno usque tem
pus fuisset infinitum secundum eas, quas re ipsa actu habuisset
ex. g. infinitas horas; has minimas repugnaret ab æter
no, nec posset aliqua prima designari, cui alia non præ
cessisset. quod aperte repugnat conceptui æternitatis a parte
ante, siue quæ consideratione caret principio.

47 Rursus conten
dimus illam collectionem horarum fluentium ab
æterno, nec futuram æternam secundum aliquam
horam, nec secundum omnes. Hoc duplex caput
implicationis non reperitur respectu cognitionum Angeli
per totam æternitatem, sumendo quamcumque collectionem
cognitionum existentium per totam æternitatem
a parte post, huic potest secundum eas, quas actu ha
bet designari ultima cognitio, similiter respectu temporis
fluentis in æternum semper posset designari ultima
hora, earum quas actu fluit vel habuit.

48 Certissimum est
cognitiones Angelorum numquam futuras actu in
finitas simpliciter; aliter contineret infinitum ca
tegorematice tale, quod nemo concessit cognitionibus
Angelicis, quas omnes cum syncategorematice infi
nitas velut certum supponunt. Unde quæcumque col
lectio existens erit infinita, et poterit sine ulla repug
nantia designari finis. Patet manifestum discrimen
utriusque collectionis ab æterno et in æternum. Rursus

Desidera aequum designatum a parvo ante casu 2a contra permanentia ab aeterno: quia nullam pati instantiam in Angelis durantis in aeternum, cui facili negotio designas causam primum et secundum instans sui esse.

Respondeo neg. 2do 49

Maiorem: Nam ut certum est non multiplicat eadem ratio difficultatis in cognitionibus Angelorum per totam aeternitatem a parte post Ita est. Semper erunt finite secundum ea quae actu habent: idem dico de tempore durante infinite a parte post, cuius horae numquam erunt actu infinitae, ideo poterit designari ultima, secundum eas quae actu habuit.

Obicias 2o. Si fiat 50

ascensus ab hodierno die ad praeteritos, nullus designabilis dies, ante quem non potuerit Deus aliquam producere ~~[illegible] et partibus dico; nullum designabis antequam non sit alia parvitas; si nulla designabitur prima, nec dies nec nox. Profecto hic argumentum [illegible] est Patribus [illegible] manifestam rationem in cognitionibus Angelorum.~~

51

~~Ascende de hodierna cognitione Angeli ad aliam, quas per totam aeternitatem potest habere; nullam designabis postquam non sit alia parvitas. Ergo omnes quas [illegible] habebit Angelus, carebunt fine? [illegible] Angelum [illegible] facere [illegible] actu [illegible] infinitum [illegible] impossibile est, [illegible] Angelis.~~

52 Dices 2.° Omnis cogitationes quas actu habuerunt Angeli
decurrentes per totam æternitatem a parte post futuram esse finitas
atque adeo posse denumerari uti omnia existentia sunt
ber[illegible] illa tunc denominatione de hodiernad æternitas dicitur
xistere. Ergo igitur ante quamcumque diem actu existen
tes esse aliquam possibilem, etiam collectiones existentes habi
turam primam et ultimam sicut in cogitationibus Ange
lorum.

53 Dices tandem. Licet verum sit quod hæc temporis
infiniti a parte post secundum quamcumque collectionem
actu habitam sint finitæ; tamen si ex illis quas habuit,
et illis quas potest habere fiet collectio quædam erit infini
ta a parte post, nam per quamcumque collectionem possibi
lia et alia in infinitum. Ergo hæc ponantur
dabitur tempus actu infinitum a parte post. Propterea rerum

54 non dari infinitum sine proximum in [illegible] boni
existentiam [illegible] possibile, et possibilis suc
cessive, et ideo existentiæ successivæ, et sibi ut nunc
quam existat collectio quæ actu sit infinita in dura
tione. Quare si conveniant temporeæ uni acerbus expo
sitioni et existentia [illegible] efficienter, neque hoc possibiles
actu nihil sunt, ideo numquam existentibus efficientibus
successivis infinitis.

55 Et hæc sufficiant cogenti temporis meta
et quod in æternum non duraturi dixi, callamus ipsius termi
nus attigit. Ubi superest hæc in philosophicam Aristotelis

Scientiam; quae pluribus pauca, et qui paucis plura dicenda existimo, superius [illegible] Hieronymi de [illegible] Lib. 12 in Isaiam proemio, difficile [illegible] impossibile est placere omnibus: quod [illegible] [illegible] in tempora [illegible] tot scriptorum et voluminum [illegible] nata fuissent. Omnia haec quaecumque illa sunt Deo Op. et Max. [illegible] Virgini [illegible] intercessoribus dicamus: [illegible] bui, cuius [illegible] lucem [illegible] humillime [illegible] Hispali Anno [illegible] Salutis 1675 Mense [illegible]

FINIS

[illegible] le qu[illegible]
en el señor D. Josef de Sotomayor y [illegible]
[illegible] en este Reino; y valga por [illegible]
[illegible] Sevilla [illegible] de
[illegible]

Tomó la Razon.

[illegible]